ΖΑΝ ΑΝΟΥΙΓ

Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ

L'Alouette · 1953

Κριτικό, φιλολογικό και θεατρολογικό ντοσιέ

Βιβλιοθήκη Ραδιοφωνικού Θεάτρου

Τόμος 7

Greece2Day Editions

Αθήνα · 2026

Πρόλογος - Η φωτιά και το τραγούδι του κορυδαλλού

Το έργο αρχίζει με μια προαναγγελθείσα καταδίκη. Η Ιωάννα βρίσκεται ήδη στα χέρια των δικαστών της· ο Γουόρικ βιάζεται να τελειώνει η διαδικασία, ενώ ο Κωσόν επιμένει πως πρέπει πρώτα να παιχτεί η ζωή της. Αυτή η φαινομενικά τεχνική διαφωνία είναι η δραματουργική καρδιά του έργου: ποιος δικαιούται να αφηγηθεί μια ζωή και να καθορίσει το τέλος της;

Η Ιωάννα δεν παρουσιάζεται μόνο ως εθνική ηρωίδα ή ως θρησκευτικό σύμβολο. Είναι ένα νέο πρόσωπο που διεκδικεί το δικαίωμα να ακούει, να κρίνει και να αναλαμβάνει την ευθύνη των πράξεών του. Η δίκη επιχειρεί να μετατρέψει την προσωπική της βεβαιότητα σε έγκλημα· η ίδια η θεατρική αφήγηση αντιστέκεται σε αυτή τη μετατροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 — Ο Ζαν Ανούιγ και το θεατρικό του σύμπαν

Ο Ζαν Ανούιγ (Jean Anouilh, 1910–1987) ανήκει στις κεντρικές μορφές της γαλλικής δραματουργίας του εικοστού αιώνα. Στα έργα του επιστρέφουν η σύγκρουση της νεότητας με τους συμβιβασμούς της εξουσίας, η αδυναμία της απόλυτης καθαρότητας να συμβιώσει με τις πρακτικές ανάγκες του κόσμου και η δυσκολία να ξεχωρίσει η αλήθεια από την κοινωνική παράσταση.

Η Αντιγόνη (Antigone, 1944) και ο Κορυδαλλός συνομιλούν θεματικά, χωρίς να είναι το ίδιο έργο: δύο νεαρές γυναίκες αντιστέκονται σε έναν οργανωμένο μηχανισμό που τις καλεί να δεχθούν μια λογική “αναγκαίου” συμβιβασμού. Στον Κορυδαλλό, ωστόσο, η ιστορία της Ιωάννας μετατρέπεται και σε συλλογικό θεατρικό παιχνίδι, όπου οι ίδιοι οι αντίπαλοί της παίζουν ξανά τη ζωή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 — Ταυτότητα, χρονολόγηση και ιστορικό πλαίσιο

Πρωτότυπος τίτλος: L’Alouette. Συγγραφέας: Jean Anouilh. Πρώτη παρουσίαση: Παρίσι, Théâtre Montparnasse-Gaston Baty, 14 Οκτωβρίου 1953, σύμφωνα με το διαθέσιμο έντυπο του έργου. Θέμα: η Ιωάννα της Λωρραίνης, από τις πρώτες Φωνές έως τη δίκη και τη θεατρική ανάκληση της στέψης.

Το ιστορικό υπόβαθρο είναι ο Εκατονταετής Πόλεμος, η διαμάχη για τη γαλλική διαδοχή, η πολιορκία της Ορλεάνης, η στέψη του Καρόλου Ζ΄στη Ρενς και η καταδίκη της Ιωάννας στη Ρουέν το 1431. Αυτά αποτελούν ιστορικό πλαίσιο, όχι τεκμήριο ότι κάθε σκηνή ή ατάκα του έργου αποτυπώνει πραγματικό γεγονός.

Ο τίτλος «Ο Κορυδαλλός» παραπέμπει στο μικρό πουλί που τραγουδά ψηλά, ενώ παραμένει ευάλωτο. Ως ερμηνευτικό σχήμα, ο τίτλος συμπυκνώνει την αντίθεση ανάμεσα στη σωματική αδυναμία της ηρωίδας και στην ελευθερία της φωνής της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 — Η κατασκευή του θεατρικού χρόνου

Μια δίκη που χωρά ολόκληρη τη ζωή

Το έργο δεν ακολουθεί μια απλή, γραμμική βιογραφία. Αρχίζει μέσα στον μηχανισμό της καταδίκης και επιστρέφει στις προηγούμενες στιγμές της ζωής της Ιωάννας. Η δίκη λειτουργεί ως πλαίσιο και ως σκηνοθετικό εργαστήριο: οι μάρτυρες και οι δικαστές δεν θυμούνται απλώς, αλλά αναπαριστούν.

Η θεατρικότητα ως πολιτικό επιχείρημα

Ο Γουόρικ ενδιαφέρεται για τη χρησιμότητα της καταδίκης στην αγγλική πολιτική. Ο Κωσόν ενδιαφέρεται για την εκκλησιαστική διαδικασία και για την ευθύνη απέναντι στην ψυχή της κατηγορουμένης. Η αντίθεση ανάμεσά τους αποκαλύπτει ότι η “αλήθεια” της δίκης δεν είναι ουδέτερη: ο κάθε θεσμός επιδιώκει διαφορετικό αποτέλεσμα από την ίδια αφήγηση.

Η τελική ανατροπή

Όταν η πυρά μοιάζει να σφραγίζει την ιστορία, ο Μποντρικούρ διακόπτει την παράσταση και επιβάλλει να παιχτεί η στέψη. Το τέλος δεν αναιρεί την ιστορική θανάτωση της Ιωάννας· αρνείται όμως να αφήσει την εικόνα του θανάτου να μονοπωλήσει τη μνήμη της. Η αυλαία πέφτει πάνω σε μια ανακτημένη στιγμή θριάμβου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 — Αναλυτικός δραματουργικός χάρτης

1. Η εισαγωγή της δίκης

Ο Γουόρικ απαιτεί γρήγορη καταδίκη. Ο Κωσόν αντιτάσσει την ανάγκη να παρουσιαστεί η ζωή της Ιωάννας. Ο θεατής μαθαίνει από την αρχή το τέλος, αλλά όχι το νόημά του.

2. Το Ντομρεμί και οι Φωνές

Η αγροτική καθημερινότητα, η οικογενειακή εξουσία και η θρησκευτική εμπειρία συγκρούονται. Η παιδική αθωότητα γίνεται αποστολή, πριν γίνει δημόσιο γεγονός.

3. Η αναχώρηση και η αναγνώριση

Η Ιωάννα ζητεί πρόσβαση στην πολιτική και στρατιωτική εξουσία. Η απροσδόκητη επιμονή της αποσταθεροποιεί την ανδρική ιεραρχία.

4. Η αυλή και ο Κάρολος

Το ζήτημα της νομιμότητας μεταφέρεται από τους τίτλους και τις τελετές στην προσωπική πίστη και στην πράξη. Η Ιωάννα γίνεται καταλύτης για έναν διστακτικό ηγεμόνα.

5. Ο πόλεμος και η νίκη

Η Ιωάννα θυμάται την ένταση της δράσης, τη συντροφικότητα και την απώλεια. Η πολεμική δόξα δεν εξαλείφει το ανθρώπινο κόστος.

6. Η δίκη και η θεολογική παγίδα

Οι ερωτήσεις για τη θεία χάρη, τις Φωνές και την υπακοή μετατρέπουν την πίστη σε αντικείμενο δικαστικής κατοχής. Η ευστροφία της Ιωάννας εκθέτει τις αντιφάσεις των ανακριτών.

7. Η αποκήρυξη και η ανάκλησή της

Ο φόβος του θανάτου και της απομόνωσης κάνει τον συμβιβασμό προσωρινά ελκυστικό. Η ηρωίδα αναγνωρίζει ότι η επιβίωση με άρνηση του εαυτού της θα ήταν μια διαφορετική καταδίκη.

8. Η πυρά και η στέψη

Η τραγωδία φτάνει στην οριακή εικόνα της εκτέλεσης. Η σκηνική διακοπή επαναφέρει το λάβαρο, το ξίφος και τη στέψη ως τελική εικόνα της μνήμης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 — Τα δραματικά πρόσωπα

Ιωάννα
Δεν είναι αλάνθαστη αγία σε προθήκη, αλλά έφηβη που φοβάται, αστειεύεται, αμφιβάλλει και επιμένει. Η δραματική της δύναμη προέρχεται από τη συνέπεια ανάμεσα στη φωνή και στην πράξη.

Κωσόν
Εκκλησιαστικός άρχοντας και πρόεδρος της διαδικασίας. Μπορεί να εμφανίζεται μετριοπαθέστερος από τους άλλους κατηγόρους, χωρίς να παύει να υπηρετεί τον μηχανισμό που οδηγεί στην καταδίκη.

Γουόρικ
Εκπρόσωπος του αγγλικού πολιτικού συμφέροντος. Η κοσμική ευγένεια και ο κυνισμός του συνυπάρχουν· αντιμετωπίζει την ιστορία της Ιωάννας ως πρόβλημα πολιτικής επικοινωνίας.

Ιεροεξεταστής
Ο λόγος του είναι ήπιος στην επιφάνεια και αμείλικτος στην ουσία. Εκπροσωπεί μια εξουσία που επιδιώκει να ορίσει όχι μόνο τις πράξεις αλλά και την εσωτερική συνείδηση.

Κατήγορος
Η επιθετική του ρητορική αποκαλύπτει τη διαφορά ανάμεσα στη θεολογική αναζήτηση και στην επιθυμία ενοχοποίησης.

Αδελφός Λαντβενύ
Πρόσωπο συμπόνιας μέσα στον θεσμικό κόσμο της δίκης. Οι παρεμβάσεις του δείχνουν ότι η προσωπική συνείδηση δεν ταυτίζεται πάντοτε με τη θεσμική πειθαρχία.

Κάρολος
Η πολιτική του αμφιθυμία και η ανάγκη νομιμοποίησης αντιπαραβάλλονται με τη σχεδόν απόλυτη πίστη της Ιωάννας στην αποστολή της.

Μποντρικούρ
Αρχικά φύλακας μιας πόρτας που φαίνεται αδύνατο να ανοίξει, στο τέλος γίνεται εκείνος που διακόπτει το τελετουργικό του θανάτου και απαιτεί μια άλλη τελική εικόνα.

Λα Ιρ
Η πολεμική ενέργεια, η τραχύτητα και η συντροφικότητα συμπυκνώνονται σε έναν χαρακτήρα που μεταφέρει στη σκηνή τη χαρά και την απειλή του πολέμου.

Πατέρας, μητέρα, αδελφός
Η οικογένεια δεν είναι απλώς το αθώο παρελθόν. Εκφράζει κοινωνικούς κανόνες, φόβους και εξαρτήσεις που η αποστολή της Ιωάννας διαρρηγνύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 — Η πίστη ως προσωπική μαρτυρία και ως θεσμική γλώσσα

Η θεολογική διαμάχη του έργου δεν εξαντλείται στο ερώτημα αν οι Φωνές είναι αληθινές. Το βαθύτερο ερώτημα είναι ποιος έχει το δικαίωμα να αποφασίζει τι σημαίνουν. Η Ιωάννα αντιλαμβάνεται την πίστη ως κλήση σε ευθύνη. Οι ανακριτές τη μεταφράζουν σε σύστημα ορισμών, αποδείξεων και υποταγής.

Η περίφημη απάντηση στην ερώτηση αν βρίσκεται σε κατάσταση θείας χάρης αποφεύγει τη θεολογική παγίδα: αν δεν βρίσκεται, εύχεται να τη δεχθεί· αν βρίσκεται, εύχεται να τη διατηρήσει. Η απάντηση δεν αρνείται την Εκκλησία, αλλά αντιστέκεται στη βεβαιότητα ότι ένα δικαστήριο μπορεί να μετρήσει την εσωτερική σχέση ανθρώπου και Θεού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 — Η πολιτική της καταδίκης

Ο Γουόρικ δηλώνει με ασυνήθιστη καθαρότητα το πολιτικό συμφέρον: η απονομιμοποίηση της Ιωάννας πλήττει και τη στέψη του Καρόλου. Η δίκη αποκτά έτσι χαρακτήρα παραγωγής δημόσιας αφήγησης. Δεν αρκεί να καταδικαστεί μια αιχμάλωτη· πρέπει η ιστορία της να αποκτήσει ένα νόημα χρήσιμο στους νικητές.

Ο Ανούιγ δεν παρουσιάζει την πολιτική μόνο ως βία. Τη δείχνει και ως έλεγχο του λεξιλογίου: “μάγισσα”, “αιρετική”, “παρθένα”, “βασιλιάς”, “θαύμα” είναι λέξεις που αλλάζουν αξία ανάλογα με το ποιος τις προφέρει και για ποιον σκοπό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 — Φύλο, ηλικία και κοινωνική ιεραρχία

Η Ιωάννα διαταράσσει τα όρια που ορίζουν οι άλλοι για ένα αγροτόπαιδο και, ειδικότερα, για μια νεαρή γυναίκα. Η ενδυμασία, η στρατιωτική ηγεσία και η δημόσια ομιλία αποκτούν πολιτική και συμβολική βαρύτητα. Η δυσπιστία των ανδρών της εξουσίας αφορά τόσο την αποστολή της όσο και το γεγονός ότι δεν δέχεται τον προβλεπόμενο ρόλο.

Ο πατέρας και οι δικαστές λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα αλλά μοιράζονται μια κοινή απαίτηση: να εξηγεί η Ιωάννα τον εαυτό της με όρους που οι ίδιοι έχουν ήδη καθορίσει. Η αντίστασή της είναι και αντίσταση στην προαποφασισμένη περιγραφή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 — Η γλώσσα του έργου: χιούμορ, ειρωνεία, σιωπή

Οι αστεϊσμοί και οι διακοπές δεν αποδυναμώνουν την τραγωδία· την κάνουν πιο ανησυχητική. Ο Γουόρικ διακόπτει για να επισπεύσει τη διαδικασία, οι ηθοποιοί σχολιάζουν ποιος θα παίξει ποιον ρόλο και η Ιωάννα απαντά συχνά με αφοπλιστική κυριολεξία. Η τραγωδία δεν είναι διαρκής επισημότητα, αλλά σύγκρουση διαφορετικών γλωσσών.

Οι σιωπές των Φωνών αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στο τέλος. Η Ιωάννα δεν λαμβάνει την εύκολη επιβεβαίωση που ζητεί. Αποφασίζει μέσα στην απουσία απάντησης. Η επιλογή της, επομένως, δεν είναι μηχανική υπακοή σε μια υπερφυσική εντολή, αλλά πράξη προσωπικής ευθύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 — Σκηνικός και ραδιοφωνικός κόσμος

Το πρωτότυπο προτείνει ουδέτερο σκηνικό και περιορισμένα αντικείμενα: πάγκους, σκαμνί, θρόνο, δεμάτια. Η οικονομία αυτή επιτρέπει στους ίδιους χώρους να μεταμορφώνονται από δικαστήριο σε

οικογενειακή αυλή, σε βασιλικό περιβάλλον ή σε τόπο εκτέλεσης. Η μεταμόρφωση δεν κρύβεται· εκτίθεται ως μέρος του θεατρικού παιχνιδιού.

Στη ραδιοφωνική εκδοχή, η αλλαγή χρόνου και τόπου μεταφέρεται κυρίως με την εκφορά, την απόσταση των φωνών, τη μουσική και την παύση. Οι σκηνικές οδηγίες της έντυπης επιμέλειας λειτουργούν ως αναγνωστικό βοήθημα: δεν πρέπει να εκλαμβάνονται όλες ως απομαγνητοφωνημένες ηχητικές ενδείξεις.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτούν η κλιμάκωση της δίκης, η ένταση γύρω από την πυρά και η αιφνίδια αναστροφή προς τη στέψη. Αυτά είναι σημεία στα οποία ο σκηνικός χώρος μεταβάλλει το νόημα χωρίς να χρειάζεται ρεαλιστική αναπαράσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 — Η ελληνική ραδιοφωνική απόδοση

Η ελληνική εκδοχή διατηρεί τον αυτοαναφορικό μηχανισμό του έργου: ακούγονται διακοπές για τη διανομή των ρόλων, προφορικές προσφωνήσεις και στιγμές όπου η αναπαράσταση γίνεται φανερά “παράσταση μέσα στην παράσταση”. Αυτό είναι κρίσιμο στοιχείο της συγκεκριμένης δραματουργίας, όχι απλό τεχνικό υπόλειμμα της ηχογράφησης.

Η μετάφραση είναι του Δημήτρη Μυράτ, η σκηνοθεσία του Στέφανου Ληναίου. Παίζουν οι ηθοποιοί. Στέφανος Ληναίος, Έλλη Φωτίου, Κώστας Ρηγόπουλος, Τάσος Κωστής, Μάκης Ρευματάς, Κάρμεν Ρουγγέρη, Βάνα Ζάκα, Γιώργος Καρμάτης, Κώστας Μπακάλης, Δημήτρης Πετράτος, Πάνος Σκουρολιάκος.

Μουσική επιμέλεια: Εμιλία Ρώδη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 — Συγκριτική ανάγνωση: η Ιωάννα και η Αντιγόνη

Η Αντιγόνη και η Ιωάννα βρίσκονται αντιμέτωπες με εξουσίες που προβάλλουν τη λογική της τάξης και της ανάγκης. Η ομοιότητα αφορά τη δραματική θέση, όχι την ταυτότητα των κινήτρων: η Αντιγόνη δρα γύρω από το χρέος προς τον νεκρό αδελφό, ενώ η Ιωάννα γύρω από μια ιστορική, θρησκευτική και εθνική αποστολή.

Στον Κορυδαλλό, ο Ανούιγ επιτρέπει μια επιπλέον κίνηση: μετά την τραγωδία, οι ηθοποιοί ανακαλούν μια προηγούμενη στιγμή. Η θεατρική μνήμη δεν διορθώνει το παρελθόν, αλλά διεκδικεί το δικαίωμα να μην οριστεί η ηρωίδα αποκλειστικά από τους διώκτες της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 — Οδηγός ανάγνωσης και συζήτησης

• Ποιος ορίζει την αρχή και το τέλος της ιστορίας της Ιωάννας;

• Γιατί ο Γουόρικ επιθυμεί μια γρήγορη και πολιτικά χρήσιμη καταδίκη;

• Σε ποια σημεία η ειρωνεία μετατρέπει τον θεσμικό λόγο σε αυτοκριτική;

• Πώς αλλάζει η εικόνα της πίστης όταν οι Φωνές σωπαίνουν;

• Τι προσφέρει η μεταθεατρική μορφή σε σχέση με μια γραμμική ιστορική βιογραφία;

• Γιατί το έργο επιλέγει ως τελευταία εικόνα τη στέψη και όχι την πυρά;

• Ποιες σκηνικές οδηγίες είναι ορατές στο πρωτότυπο αλλά δεν μπορούν να ακουστούν στο ραδιόφωνο;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 — Χρονολόγιο αναφοράς

• 1412 (κατά την καθιερωμένη χρονολόγηση): γέννηση της Ιωάννας στο Ντομρεμί.

• 1429: άρση της πολιορκίας της Ορλεάνης και στέψη του Καρόλου Ζ΄ στη Ρενς.

• 1430: αιχμαλωσία της Ιωάννας.

• 1431: δίκη και εκτέλεση στη Ρουέν.

• 1456: μεταθανάτια ακύρωση της καταδίκης από εκκλησιαστική διαδικασία.

• 1920: αγιοκατάταξη της Ιωάννας από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

• 1953: πρώτη παρουσίαση του L'Alouette στο Παρίσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 - Ο «Κορυδαλλός» στην ελληνική σκηνή

Οι δύο ελληνικές σκηνικές παραγωγές που έχουν καταγραφεί στο υλικό της παρούσας έρευνας είναι εκείνες του 1956 και της περιόδου 1978–1979.

16.1 — Ιανουάριος 1956: Θέατρο Κοτοπούλη

Πρεμιέρα: Ιανουάριος 1956. Θέατρο: Κοτοπούλη. Συγγραφέας: Ζαν Ανούιγ. Μετάφραση και σκηνοθεσία: Δημήτρης Μυράτ. Σκηνογραφία και κοστούμια: Ανδρέας Νομικός.

Ο κορυδαλλός (1956) στο «Θέατρο Κοτοπούλη»

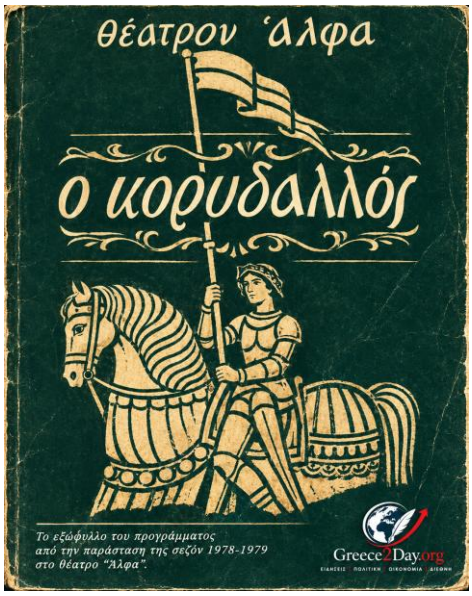
Διανομή: Δημήτρης Μυράτ, Νίκος Τζόγιας, Γιώργος Δάνης, Βούλα Ζουμπουλάκη, Έλλη Ξανθάκη, Μελίνα Μερκούρη, Σούλα Αθανασιάδου, Τίτος Βανδής, Στέφανος Ληναίος, Τζόλυ Γαρμπή, Γιώργος Νέζος και άλλοι.

Η παράσταση τοποθετείται μόλις λίγα χρόνια μετά τη γαλλική πρεμιέρα του 1953. Η μετάφραση και η σκηνοθεσία από το ίδιο πρόσωπο επιτρέπουν να εξεταστεί η ενιαία σκηνική πρόσληψη του έργου στην ελληνική θεατρική πραγματικότητα της δεκαετίας του 1950.

16.2 — 1978–1979: Σύγχρονο Ελληνικό Θέατρο, Θέατρο Άλφα

Θίασος: Σύγχρονο Ελληνικό Θέατρο (Ληναίου–Φωτίου). Περίοδος: 1978–1979. Θέατρο: Άλφα. Σκηνοθεσία: Στέφανος Ληναίος. Σκηνικά και κοστούμια: Δημήτρης Ντούβλης Μετάφραση: Δημήτρης Μυράτ.

Κεντρικές ερμηνείες: Έλλη Φωτίου στον ρόλο της Ιωάννας· Στέφανος Ληναίος στον ρόλο του κόμη Γουόρικ,. Στη διανομή αναφέρονται επίσης οι Μάκης Ρευματάς, Δημήτρης Πετράτος, Κάρμεν Ρουγγέρη, Τάσος Κωστής, Μάνος Βακούσης, Μαίρη Ιγγλέση και Χρήστος Κελαντώνης.

Θεατρολογική ανάγνωση: στο κλίμα της πρώιμης Μεταπολίτευσης, η σύγκρουση της Ιωάννας με την εκκλησιαστική και πολιτική εξουσία προσφερόταν για ανάγνωση γύρω από την ελευθερία της συνείδησης, τον δογματισμό και την ευθύνη της ανυπακοής. Πρόκειται για ερμηνευτικό πλαίσιο, όχι για τεκμηριωμένη δήλωση πρόθεσης της σκηνοθεσίας. Ο μεταθεατρικός μηχανισμός του Ανούιγ —η δίκη ως αναπαράσταση της ίδιας της ζωής— επιτρέπει τις εναλλαγές ανάμεσα στο Ντομρεμί, στην αυλή και στο δικαστήριο χωρίς ρεαλιστική ανακατασκευή κάθε τόπου.

Η Ιωάννα της Έλλης Φωτίου μπορεί να αναγνωστεί ως πρόσωπο που συνδυάζει ευαλωτότητα και πείσμα, ενώ ο Γουόρικ του Στέφανου Ληναίου εκπροσωπεί τον κυνικό πολιτικό υπολογισμό. Για ασφαλείς αξιολογήσεις της συγκεκριμένης υποκριτικής εκτέλεσης απαιτείται μελέτη της σωζόμενης τηλεοπτικής καταγραφής ή σύγχρονων κριτικών.

16.3 — Η τηλεοπτική καταγραφή του 1980

Η παράσταση συνδέεται με τηλεοπτική μεταφορά στο «Θέατρο της Δευτέρας» της ΕΡΤ, με αναφερόμενη ημερομηνία προβολής την 24η Νοεμβρίου 1980 και τηλεσκηνοθεσία των Στέφανου Ληναίου και Σταύρου Ζερβάκη.

ΜΕΡΟΣ Β΄ — ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ZAN ΑΝΟΥΙΓ

Ο ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ

Μετάφραση: Δημήτρης Μυράτ

Το έργο — Εναρκτήρια σκηνή

[Σκηνικό ουδέτερο. Πάγκοι για το δικαστήριο, ένα σκαμνί για την Ιωάννα, θρόνος και δεμάτια. Αρχικά η σκηνή είναι άδεια. Τα πρόσωπα εισέρχονται σε μικρές ομάδες. Τα κοστούμια παραπέμπουν αόριστα στον Μεσαίωνα, χωρίς επιδίωξη ιστορικής ακρίβειας. Η Ιωάννα φορά ανδρικά ρούχα. Οι ηθοποιοί βγάζουν κράνη και εξαρτήματα, κάθονται στους πάγκους. Η μητέρα πλέκει σε μια γωνιά και συνεχίζει να πλέκει όσο δεν παίζει τη σκηνή της. Τελευταίοι μπαίνουν ο Κωσόν και ο Γουόρικ.]

[Ο Γουόρικ είναι νέος, γοητευτικός, κομψός και περιποιημένος.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Παρακαλώ, παρακαλώ επίσκοπε Κωσόν, δεν καταλαβαίνω γιατί αργούμε. Σας παρακαλώ, πέπει να αρχίσει αμέσως η δίκη. Όσο πιο γρήγορα δικαστεί και καεί η μικρή Ιωάννα, τόσο το καλύτερο για όλο τον κόσμο.

ΚΩΣΟΝ Εκλαμπρότατε, υπάρχει ολόκληρη ιστορία που πρέπει να παίξουμε: το Ντομρεμί, οι Φωνές, το Βοκουλέρ, το Σινόν, η στέψη...

ΓΟΥΟΡΙΚ Σαχλαμάρες! Παραμύθια για μικρά παιδιά. Η όμορφη αρματωσιά, το λάβαρο, η τρυφερή και σκληρή παρθένα... Τέτοια θα λένε συνέχεια έπειτα μετά από αιώνες, όταν θα της έχουν στήσει αγάλματα, και αυτό βέβαια θα εξυπηρετεί την τότε πολιτική. Μάλιστα, δεν αποκλείεται να της στήσουν κανένα άγαλμα και μέσα στο Λονδίνο. Όχι, όχι, δεν αστειεύομαι, Σεβασμιότατε. Μπορεί έπειτα από μερικά χρόνια, ένα τέτοιο άγαλμα να εξυπηρετεί τα συμφέροντα του βασιλικού οίκου της Αγγλίας. Αλλά όλα αυτά για αύριο. Τώρα, σήμερα, αυτή τη στιγμή που αρχίζουμε την ιστορία μας, τα πράγματα είναι απλά: εγώ είμαι ο κόμης του Γουόρικ. κρατώ στα χέρια μου αιχμάλωτη τη μικρή μάγισσα, σ' ένα αχυρένιο στρώμα της φυλακής της Ρουέν. Ε λοιπόν, αυτή τη μικρή διαολεμένη που με δυσκόλεψε πολύ στον πόλεμο την πλήρωσα ακριβά. Ομολογώ. Πολλά λεφτά, πολλά λεφτά, για ένα μικρό πραγματάκι σαν κι αυτήν. Δεν πειράζει. Θα τη δικάσω και θα την κάψω αμέσως. Λίγο σύντομα, παρακαλώ.

[Ο Γουόρικ αγγίζει την Ιωάννα, που είναι κουλουριασμένη σε μια γωνιά, με την άκρη του μπαστουνιού του.]

ΚΩΣΟΝ Ε, όχι αμέσως! Πρέπει πρώτα να παίξει όλη της τη ζωή, τη σύντομη ζωή της: τη μικρή αυτή φλόγα με την ακράτητη λάμψη, που έσβησε τόσο γρήγορα. Δεν θα κρατήσει πολύ, Εκλαμπρότατε.

[Ο Γουόρικ κάθεται παραμερισμένος, με συγκατάβαση.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Καλά, καλά. Αφού επιμένετε, θα περιμένω. Οι Άγγλοι ξέρουν πάντα να περιμένουν. Ένα λεπτό, ένα λεπτό, ένα λεπτό. Σεβασμιότατε: δεν πρόκειται βέβαια να σπάσετε κέφι αναπαριστάνοντας όλες τις μάχες που κάνατε. Την Ορλεάνη, το Πατέ, το Μποζανσί; Σας παρακαλώ ε, καταλαβαίνετε. Θα ήταν πολύ δυσάρεστο για μένα.

ΚΩΣΌΝ Ησυχάστε, Εκλαμπρότατε. Δεν φτάνουμε να παίξουμε και μάχες. Είμαστε τόσο λίγοι. Εδώ, θα αναγκαστούμε να παίξουμε δυο και τρεις ρόλους ο καθένας μας.

[Ο Κωσόν στρέφεται στην Ιωάννα. Εκείνη σηκώνει το κεφάλι.]

ΚΩΣΌΝ Ιωάννα, μπορείς να αρχίσεις.

ΙΩΆΝΝΑ Μπορώ να αρχίσω από όπου θέλω;

ΚΩΣΌΝ Ναι.

ΙΩΆΝΝΑ Τότε από την αρχή. Πάντα το πιο όμορφο είναι η αρχή. Στο σπίτι του πατέρα, όταν ήμουν ακόμη μικρή. Στα λιβάδια που φύλαγα τα πρόβατα. Την πρώτη φορά που άκουσα τις Φωνές.

[Η Ιωάννα μένει στην ίδια θέση. Όσοι δεν συμμετέχουν στη σκηνή αποσύρονται στη σκιά. Πλησιάζουν ο πατέρας, η μητέρα και ο αδελφός. Η μητέρα εξακολουθεί να πλέκει.]

ΙΩΑΝΝΑ Το βράδυ μετά τον εσπερινό. Είμαι πολύ μικρή. Τα μαλλιά μου είναι χτενισμένα κοτσίδες. Δεν σκέφτομαι τίποτα. Ο Θεός είναι καλός· με φυλάει αγνή και ευτυχισμένη κοντά στον πατέρα μου, τη μητέρα μου και τον αδελφό μου. Σ' αυτή τη μικρή γωνιά, στο Ντομρεμί, που γλίτωσε, ενώ τα βρωμερό ασκέρι των Άγγλων, έκαιγε, κούρσευε και βίαζε τη χώρα. Κι άξαφνα, σαν κάποιος να μ' άγγιξε στον ώμο. Χωρίς να δω ποιος είναι. Κι όμως...κι όμως ξέρω πως κανείς δεν μ' άγγιξε. Κι άκουσα μια φωνή...

ΦΩΝΗ ΑΠΌ ΤΟ ΒΑΘΟΣ Ποιος θα κάνει τις Φωνές;

ΦΩΝΕΣ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΏΝ — Να τις κάνω εγώ; — Όχι, όχι, εσύ Κώστα...Κώστα σε παρακαλώ. Τις φωνές του Μιχαήλ θα μπορούσες να τις κάνεις εσύ; — Γιατί δηλαδή; — Γιατί έτσι κάνει ο Κώστας. Ξέρεις τι ωραία φωνή έχει ο Κώστας. — Αφού θα κάνω τον Κάρολο εγώ... — Για δοκίμασε, Ιωάννα. — Ναι, ναι, ναι — Λοιπόν, συνέχισε, Έλλη.

ΙΩΑΝΝΑ Που λέτε, ακούω τη φωνή. Γυρίζω πίσω μου και τι να δω; Ένα μεγάλο, εκτυφλωτικό φως εκεί όπου έπεφτε η σκιά μου, ακριβώς πίσω μου. Και μια φωνή απαλή, ήρεμη, γλυκιά και σοβαρή, που δεν την είχα ξανακούσει ποτέ μου. Εκείνη την πρώτη φορά μού είπε: «Ιωάννα, να 'σαι καλό και φρόνιμο παιδί, να πηγαίνεις συχνά στην εκκλησία». Δεν κατάλαβα, αφού ήμουν καλό παιδί και πήγαινα και τακτικά στην εκκλησία. Τρόμαξα κι έφυγα τρέχοντας. Γύρισα σπίτι μου αμέσως, αλλά...αλλά δεν τους είπα τίποτα. Ύστερα από λίγο πήγα με τον αδελφό μου να πάρω τα πρόβατα που είχα αφήσει. Ο ήλιος είχε βασιλέψει, το φως είχε χαθεί. Την πρώτη φορά ήταν καταμεσήμερο, αλλά το φως ήταν πιο δυνατό από τον ήλιο και δεν είχα δει τίποτα. Τώρα όμως, τη δεύτερη φορά, τον είδα.

ΚΩΣΌΝ Ποιον;

ΙΩΑΝΝΑ Έναν άγιο άνθρωπο, μ' ένα όμορφο φόρεμα και δυο μεγάλα φτερά, κάτασπρα. Δεν μου είπε το όνομά του. Αργότερα όμως έμαθα πως ήταν ο Άγιος Μιχαήλ.

ΓΟΥΌΡΙΚ Με συγχωρείτε πάρα πολύ. Τι θα γίνει; Δηλαδή, είναι ανάγκη να ξανακούσουμε όλες αυτές τις κουταμάρες; Μα, δεν αναρωτιέστε τι θα λένε αργότερα οι απόγονοί μας;

ΚΩΣΌΝ Είναι απόλυτη ανάγκη, Εκλαμπρότατε.

ΓΟΥΌΡΙΚ Καλά, καλά, καλά, καλά, καλά.

[Ο Γουόρικ υποχωρεί στη γωνιά του. Στο έντυπο κείμενο μυρίζει ένα τριαντάφυλλο που κρατά.]

ΙΩΑΝΝΑ / ΦΩΝΉ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΈΛΟΥ «Ιωάννα, πήγαινε να βοηθήσεις τον βασιλιά της Γαλλίας και να του ξαναδώσεις το βασίλειό του».

ΙΩΑΝΝΑ Ποιος, εγώ; Άγιε μου Μιχαήλ, εγώ, άγιε Μιχαλάκη μου είμαι ένα φτωχό κορίτσι. Δεν ξέρω ούτε να καβαλάω άλογο ούτε να οδηγάω στρατιώτες.

ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ «Θα πας να βρεις τον κόμη του Βοκουλέρ, λοχαγό Μποντρικούρ, μου είπε...»

[Ο Μποντρικούρ, ακούγοντας το όνομά του, επιχειρεί να προχωρήσει από το πλήθος. Οι άλλοι τον συγκρατούν: δεν είναι ακόμη η σειρά του. Στη ραδιοφωνική εκδοχή ακούγεται σχετική διακοπή: «Δεν ήρθε η ώρα σου... συνέχισε».]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Εγώ, εγώ, εγώ είμαι αυτός.

ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ Δεν ήρθε η ώρα σου βρε Τάσο. Σε παρακαλώ. Συνέχισε, συνέχισε, συνέχισε.

ΙΩΑΝΝΑ Έλεος, έλεος, έλεος, έλεος, Κύριε! Εγώ το μόνο που ξέρω είναι να βόσκω τα προβατάκια μου, τίποτ' άλλο. Πώς θα τα βγάλω πέρα με ολόκληρη Γαλλία; Εγώ είμαι μικρή κι αγράμματη. Εδώ, εδώ υπάρχουν τόσοι καπεταναίοι και που ξέρουν και από τέτοια και που δεν νοιάζονται αν σκοτωθούν και δέκα φαντάροι τους. Εγώ θα κλαίω δέκα μερόνυχτα αν σκοτωθεί ένα φανταράκι. Έλεος, Κύριε! Έλε...*[Η Ιωάννα σωριάζεται, τρομαγμένη και κλαίγοντας. Έπειτα ανασηκώνεται και αλλάζει τόνο.]* Ας το καλό! Ο Άγιος Μιχαήλ είχε εξαφανιστεί κι εγώ ξαφνικά βρέθηκα φορτωμένη στις πλάτες μου ολόκληρη τη Γαλλία. Χωρίς να λογαριάσουμε και τη δουλειά στα κτήματά μας και τον πατέρα μου που δεν αστειευόταν.

[Ο πατέρας, που ως τότε βημάτιζε κοντά στη μητέρα, ξεσπά. Η μητέρα συνεχίζει το πλέξιμο.]

ΠΑΤΕΡΑΣ Μα πού στο διάολο βρίσκεται;

ΜΗΤΕΡΑ Στα χωράφια.

ΠΑΤΕΡΑΣ Κι εγώ ήμουν στα χωράφια, αλλά γύρισα. Είναι έξι η ώρα. Τι κάνει;

ΑΔΕΛΦΌΣ *[Τραυλίζοντας συνέχεια]* Για ποιον μιλάτε;

ΠΑΤΕΡΑΣ Ξύπνα ζωντόβολο. Για την αδελφή σου μιλάμε! Πού γυρίζει τέτοια ώρα; Μα, σταμάτα να ξύνεις τη μύτη σου, μοσχάρι! Σταμάτα!

[Ο αδελφός σταματά για λίγο να σκαλίζει τη μύτη του.]

ΑΔΕΛΦΌΣ Α, για τη Γιαννούλα! Την είδα την ώρα που γύριζα στο σπίτι με το μοσχάρι. Καθόταν σαν χαζή, σαν να 'βλεπε φαντάσματα, κάτω από το Δέντρο της Νεράιδας.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Το Δέντρο της Νεράιδας, ε; ! Το Δέντρο της Νεράιδας! Η αρχή της μαγείας!

ΚΩΣΌΝ Σας παρακαλώ, κύριε Κατήγορε. Η Γαλλία είναι γεμάτη από τέτοια δέντρα. Νομίζω ότι μας συμφέρει ν' αφήνουμε και καμιά νεράιδα στα κοριτσάκια.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Έχουμε άγιες. Δεν τους φτάνουν δηλαδή οι άγιες;

ΚΩΣΌΝ Αργότερα οι αγίες. Στην αρχή οι νεράιδες. Για την Ιωάννα, που ήταν δεκαπέντε χρονών περίπου τότε, μια νεράιδα είναι φυσιολογική.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Δεκαπέντε χρονών! Δεκαπέντε χρονών! Σ' αυτή την ηλικία αυτά τα παλιοθήλυκα είναι σατανάδες! Σατανάδες! Τα ξέρουμε τώρα!

ΚΩΣΌΝ Η Ιωάννα ήταν αγνή τότε. Θα είμαι αμείλικτος για τις Φωνές της, κύριε Κατήγορε, αλλά τις νεράιδες θα τις συγχωρήσω. Και μην ξεχνάτε ότι εγώ προεδρεύω σ' αυτή τη δίκη. Συνεχίστε παρακαλώ.

[Ο Κατήγορος υποκλίνεται με μνησικακία και σωπαίνει.]

ΠΑΤΕΡΑΣ Ώστε έτσι ε;, Στο Δέντρο της Νεράιδας! Και τι κάνει η ανεπρόκοπη στο Δέντρο της Νεράιδας;

ΑΔΕΛΦΌΣ Και πού θες να ξέρω εγώ; Κοιτάει γραμμή μπροστά της, σαν να ονειρεύεται σου λέω. Σαν να περιμένει κάτι. Την έχω δει κι άλλες φορές.

ΠΑΤΕΡΑΣ Και γιατί δεν μου τα είπες, βρε κακορίζικο; Βρε χάχα! Πιστεύεις ακόμη, κοτζάμ μαντράχαλος, πως υπάρχουν κορίτσια που ονειρεύονται; Κάποιον περιμένει, βρε μοσχάρι, όχι κάτι! Κάποιον. Ε λοιπόν το βρήκα! Η Γιαννούλα έχει αγαπητικό. *[Απευθύνεται προς τη μητέρα..]* Δώς μου, δως μου, το ραβδί μου. Δως μου.

ΜΗΤΕΡΑ Μην κάνεις έτσι. Η Γιαννούλα μας είναι αγνή σαν μωρό.

ΠΑΤΕΡΑΣ Ναι, ναι το ξέρω, αγνή σαν μωρό. Τη μια μέρα βλέπεις τα ματάκια τους κατακάθαρα, και την άλλη σε αποφεύγουνε, σου λένε ψέματα, λες και μπήκε ο διάολος μέσα τους. Πάω, πάω μόνος μου να τη βρω. Και αν τη δω να ζαχαρώνει με κανέναν, θα τους καθαρίσω και τους δυο. Θα τους καθαρίσω.

[Η Ιωάννα χαμογελά ήρεμα. Περιγράφει τον αρχάγγελο σαν αγαπημένο πρόσωπο.]

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, ήμουν με κάποιον. Όμως ο ερωμένος μου είχε δυο μεγάλες άσπρες φτερούγες, ένα όμορφο καλοσιδερωμένο χιτώνα, κι έλεγε και ξανάλεγε με τη βροντερή φωνή του:

ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ Ιωάννα! Ιωάννα, τι περιμένεις; έχει πέσει μεγάλη συμφορά στη Γαλλία.

ΙΩΑΝΝΑ Φοβάμαι κύριε, εγώ είμαι ένα φτωχοκόριτσο, λάθος κάνετε.

ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ Κάνει λάθη ο θεός Ιωάννα;

ΙΩΑΝΝΑ Τι να του ‘λεγα; Ναι, κάνει;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Έπρεπε να κάνεις το σταυρό σου.

ΙΩΑΝΝΑ Τον έκανα, κύριε.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Έπρεπε να του φωνάξεις, «Vade retro, Satanas».

ΙΩΑΝΝΑ Δεν ξέρω λατινικά, κύριε.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Μη μου κάνεις την κουτή. Ο διάολος ξέρει και γαλλικά. Έπρεπε να του φωνάξεις, φύγε από δω, μαγαρισμένε, τραγοβρώμη, διάολε, μη με πειράζεις άλλο!

ΙΩΑΝΝΑ Μα ήτανε ο αρχάγγελος Μιχαήλ, αφέντη.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Επειδή στο’πε αυτός το πίστεψες.

ΙΩΑΝΝΑ Αλλά... ύστερα, ύστερα δεν μπορούσε να’ ταν ο διάβολος, ήτανε, ήτανε τόσο, τόσο όμορφος.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ακριβώς, ο διάολος είναι ωραίος.

ΙΩΑΝΝΑ Ντροπή κύριε!

[Ο Κωσόν παρεμβαίνει για να συγκρατήσει τον Κατήγορο.]

ΚΩΣΟΝ Φοβάμαι κύριε εισηγητά, πως αυτές οι θεολογικές λεπτολογίες που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ κληρικών, ξεπερνούν την κρίση αυτής της φτωχιάς κοπέλας. Άδικα τη σκανδαλίζετε.

[Η Ιωάννα σηκώνεται και αντιμιλά με οργή στον Κατήγορο.]

ΙΩΑΝΝΑ Λες ψέματα παπά, δεν είμαι σοφή σαν και λόγου σου, αλλά, αλλά εγώ ξέρω πως ο διάβολος είναι άσχημος και ότι ωραίο είναι έργο του θεού,

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Άμα ήταν έτσι εύκολο, Τον θαρρείς λοιπόν κουτό το διάβολο, Είναι χίλιες φορές πιο έξυπνος και από μένα και από σένα μαζί. Όταν θέλει να βάλει μια ψυχή σε πειρασμό, μεταμορφώνεται, μεταμορφώνεται σε μια όμορφη ολόγυμνη κοπέλα, με στήθια πλούσια, γυμνά στήθια, κουνώντας τους γυμνούς γοφούς, τους γυμνούς γοφούς της, τα πλούσια στήθια της, τα γυμνά στήθια της, όμορφη, αφόρητα όμορφη, τις νύχτες, τις νύχτες, γυμνή…

[Ο Κωσόν διακόπτει αυστηρά τον Κατήγορο, που παρασύρεται σε άσεμνη περιγραφή.]

ΚΩΣΟΝ Εφημέριε συνέλθετε! Εφημέριε συνέλθετε! Συνέλθετε! Απομακρυνθήκατε πολύ, μα πάρα πού από τον διάβολο της Ιωάννας, αν τον είδε ποτέ της. Σας παρακαλώ, δεν θα ‘θελα να μπερδεύουμε τους διαβόλους που βλέπει ο καθένας μας.

ΙΩΑΝΝΑ Μα τότε δεν καταλαβαίνω, αν ο διάβολος είναι ωραίος, πώς μπορούμε να ξέρουμε ποιος είναι ο διάβολος;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Να ρωτάς τον παπά της ενορίας σου.

ΙΩΑΝΝΑ Δεν μπορώ να το καταλάβω μόνη μου;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Όχι, για αυτό δεν υπάρχει σωτηρία έξω από την εκκλησία.

ΙΩΑΝΝΑ Όμως δεν μπορείς να κουβαλάς όλη την ώρα μαζί σου το, παπά της ενορίας σου. Μονάχα οι πλούσιοι το μπορούνε, για τους φτωχούς είναι δύσκολο.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ενώ η ακολασία είναι εύκολη ε;

[Ο Κωσόν προσπαθεί να επαναφέρει την τάξη. Η Ιωάννα επιμένει να ρωτά πώς διακρίνεται το καλό από το κακό.]

ΚΩΣΟΝ Αφήστε την κύριε κατήγορε. Αφήστε την να μιλήσει ήρεμα με τις Φωνές της. Είναι η αρχή της ιστορίας, κανείς ακόμα δεν μπορεί να τη μεμφθεί γι ‘αυτές.

ΙΩΑΝΝΑ Κι’ έπειτα μιαν άλλη φορά ήρθε η αγία Μαργαρίτα και η αγία Αικατερίνη. Και αυτές ήταν όμορφες κύριε δικαστά.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ήταν γυμνές;

ΙΩΑΝΝΑ Ω κύριε, κύριε. Πιστεύετε πως ο ύψιστος δεν έχει να πληρώσει φορέματα για τις άγιές του;

[Ο Ιεροεξεταστής σηκώνεται. Είναι ισχνός, αυστηρός, με έξυπνο πρόσωπο και μιλά πολύ γλυκά.]

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ιωάννα, άκουσε καλά αυτό που θα σε ρωτήσω Ιωάννα. Αισθάνεσαι μέσα σου τη θεία χάρη αυτή τη στιγμή;

ΙΩΑΝΝΑ Ποια στιγμή κύριε, κύριε ιεροεξεταστά; Τα ‘χω χαμένα. Δεν ξέρω πια που βρίσκομαι. Στην αρχή όταν ακούω τις φωνές μου, ή στο τέλος της δίκης όταν κατάλαβα πώς όλοι με εγκαταλείψανε,

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Μην ξεφεύγεις Ιωάννα, πες μου, πιστεύεις πως έχεις τη θεία χάρη; Απάντησέ μου αμέσως!

[Μια επικίνδυνη θεολογική ερώτηση. Οι κληρικοί περιμένουν την απάντηση με αγωνία. Ο αδελφός Λαντβενύ προσπαθεί να προστατεύσει την Ιωάννα· ο Ιεροεξεταστής επιμένει.]

ΙΩΑΝΝΑ Αν δεν την έχω, ας μου τη χαρίσει ο θεός, αν την έχω, τον παρακαλώ να μη μου την πάρει.

[Ακούγονται ψίθυροι των κληρικών. Ο Ιεροεξεταστής ξανακάθεται ανέκφραστος. Ο Γουόρικ, ανυπόμονος, διακόπτει.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Με συγχωρείτε πάρα πολύ σεβασμιότατε, αλλά όλα αυτά, πέστε μου ειλικρινά, είναι πολύ ενδιαφέροντα βέβαια, αν και μπερδεύομαι και εγώ, όπως και αυτό το κορίτσι, αλλά αν προχωρήσουμε με αυτό το ρυθμό δεν θα τελειώσουμε ποτέ, Ας παίξει τέλος πάντων την ιστορία της αυτή η μικρή, αλλά γρήγορα, γρήγορα. Η κυβέρνηση της αυτής μεγαλειότητος βιάζεται, βιάζεται να εξευτελίσει τον ψωριάρη βασιλιά Κάρολο. Τέλος πάντων, να μάθει όλος ο χριστιανικός κόσμος, πως η στέψη του ήταν μια μασκαράτα, Μαγειρεμένη από μια μάγισσα, μια αιρετικιά, μια τυχοδιώκτρια, μια πόρνη.

ΚΩΣΟΝ Εξοχώτατε, τη δικάζουμε μόνο σαν αιρετικιά.

ΓΟΥΟΡΙΚ Το ξέρω σεβασμιότατε, αλλά… Εγώ πρέπει να πω κι άλλα για χάρη του στρατού μου. Γιατί όπως καταλαβαίνετε, όλα αυτά τα περί διαγραμμάτων των δικαστηρίων, οι φαντάροι μου δεν τα καταλαβαίνουν. Το ουσιώδες είναι να τα λες χοντροκομμένα και πολλές φορές. Έτσι βρίσκουμε την αλήθεια. Λοιπόν, λοιπόν, λοιπόν, παρακαλώ να τελειώνουμε, προχωρήστε, προχωρήστε.

Που είχαμε μείνει, Ε, που είχαμε μείνει; Α, ναι, η σκηνή του πατέρα, η σκηνή του πατέρα.

[Ο πατέρας προχωρεί κρατώντας το ραβδί του. Το πλαίσιο της δίκης μετατρέπεται ξανά σε οικογενειακή σκηνή.]

ΠΑΤΕΡΑΣ Είμαστε αφέντες μου, τη στιγμή που την ξαναβρίσκω να ονειρεύεται.

ΓΟΥΟΡΙΚ Α μπράβο. Α μπράβο

ΠΑΤΕΡΑΣ Ο Θεός ξέρει τι. Κάτω από Το Νεραϊδόδεντρο. Τη βρώμα!

ΓΟΥΟΡΙΚ Ναι, συνεχίστε.

ΠΑΤΕΡΑΣ Θα πέσει ξύλο, γερό ξύλο σας τ’ ορκίζομε.

ΓΟΥΟΡΙΚ Συνεχίστε, συνεχίστε.

[Ο πατέρας ορμά στην Ιωάννα, την αρπάζει από τον καρπό και την ανασηκώνει βίαια. Εκείνη υψώνει ενστικτωδώς το χέρι για να προφυλαχθεί.]

ΠΑΤΕΡΑΣ Τι κάνεις εκεί ε; Λέγε, λέγε, Τι γυρεύεις εδώ και εμείς σε περιμένουμε να φάμε και έχει κοπεί η χωλή της μάνα σου;

ΙΩΑΝΝΑ Δεν ήξερα, δεν ήξερα πατέρα μου πώς ήτανε τόσο αργά. Ξεχάστηκα.

ΠΑΤΕΡΑΣ Α, έτσι ε, Δεν ήξερες πώς ήταν τόσο αργά. Γεβγεντισμένη! Άρχισες να ξεχνιέσαι ε; Να χάνεις το μυαλό σου, ε; Ο θεός να δώσει, μην έχεις χάσει και τίποτα άλλο. Βρομοκόριτσο! Ποιος σου είπε να ξεχαστείς; Λέγε. Ποιος; Όταν ήρθα μίλαγες, φώναζες «καλήν αντάμωση», σε κάποιον. Λέγε, σε ποιον; Δεν το πρόφτασα το παλιότομαρο. Άμα τον πιάσω όμως, θα του στρίψω το λαρύγγι. Λέγε, με ποιον μίλαγες;

ΙΩΑΝΝΑ Με τον άγιο Μιχαήλ.

[Ο πατέρας τη χαστουκίζει. Η Ιωάννα προσπαθεί να τον πείσει ότι δεν λέει ψέματα.]

ΠΑΤΕΡΑΣ Για να μάθεις να κοροϊδεύεις τον πατέρα σου. Ώστε είχες ραντεβού με τον άγιο Μιχαήλ. Αλανιάρα! Και μου ξεπορτίζεις τις νύχτες, για να κουβεντιάζεις κάτω από τα δέντρα. Και μου ξεβγάλθηκες λοιπόν, αντί να περιμένεις να σε παντρέψουν οι γονείς σου με ένα νοικοκυρόπαιδο που Θα διάλεγαν αυτοί.

Ε λοιπόν, αυτό τον, σαν να λέμε άγιο Μιχαήλ σου, θα τον ξεκοιλιάσω με τη δικέλλα μου εγώ. Και σένα θα σε πνίξω με τα ίδια μου τα χέρια. Παλιοκόριτσο!

ΙΩΑΝΝΑ Δεν έκανα κανένα κακό πατέρα μου. Ήταν αλήθεια. Ναι, μου... μου μιλούσε ο εξοχότατος αρχάγγελος Μιχαήλ.

ΠΑΤΕΡΑΣ Κι όταν μου κουβαληθείς γκαστρωμένη, τότε θα ναι το άγιο πνεύμα που θα στην έχει σκάσει ε;

[Η Ιωάννα γονατίζει μπροστά στον πατέρα της και τον ικετεύει να την ακούσει.]

ΙΩΑΝΝΑ Όχι πατέρα μου, σε παρακαλώ, πάψε να φωνάζεις., Στ' ορκίζομαι στον παντοδύναμο πώς λέω την αλήθεια. Είναι καιρός τώρα,, καιρός, που έρχονται και μου μιλάνε. Πότε ο.. ο άγιος Μιχαήλ, πότε η αγία Μαργαρίτα και η αγία Αικατερίνη, Όταν προσεύχομαι τα μεσημέρια ή στον εσπερινό, ξέρεις, μου μιλάνε, Απαντάνε όταν ρωτάω και λένε και οι τρεις το ίδιο.

ΠΑΤΕΡΑΣ Γιατί ρε ζωντόβολο θα μίλαγε σε σένα ο άγιος Μιχαήλ; Αφού δεν μιλάει σε μένα που είμαι ο γονιός σου. Αν είχε να μου πει τίποτε έπρεπε να' ρθει σε μένα που είμαι ο αρχηγός της φαμίλιας. Γιατί δεν μιλάει και στον παπά της ενορίας μας, ε;

ΙΩΑΝΝΑ Πατέρα μου, αντί να με βαράς και να στριγγλίζεις, προσπάθησε μια φορά να με καταλάβεις. Τρία Χρόνια τώρα παλεύω. Τρία χρόνια μου λένε τα ίδια. Δεν αντέχω άλλο να ακούω τις Φωνές.

ΠΑΤΕΡΑΣ Τι σου λένε να κάνεις αυτές οι φωνές σου;

ΙΩΑΝΝΑ Μου λένε να... να σώσω το βασίλειο της Γαλλίας που κινδυνεύει να χαθεί. Είναι αλήθεια;

ΠΑΤΕΡΑΣ Α, τώρα κατάλαβα, θες να πας σαν τις άτιμες, πίσω από τους φαντάρους ε;

ΙΩΑΝΝΑ Όχι πατέρα μου, όχι, όχι, μπρος από τους φαντάρους. Μέσα στα βέλη, χωρίς ποτέ να γυρίσω να δω πίσω μου. Μου το 'παν οι φωνές μου. Ώσπου να σώσω τη Γαλλία.

ΠΑΤΕΡΑΣ Και τις αγελάδες μου, ποιος θα τις φυλάει στο μεταξύ; Λες ότι σε μεγάλωσα με τόσες θυσίες για να μου τρέχεις να μπερμπατεύεις με τους φαντάρους, τάχατες πως πας να σώσεις στη Γαλλία;

[Ο πατέρας χτυπά την Ιωάννα με μανία. Ο αδελφός Λαντβενύ σηκώνεται έντρομος και διαμαρτύρεται. Ο Κωσόν υπενθυμίζει ότι δεν μπορούν να επέμβουν: καθένας παίζει τον προκαθορισμένο ρόλο του.]

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Σταματήστε τον, σας παρακαλώ, σταματήστε τον! Την πονάει, την πονάει.

[Ο πατέρας, λαχανιασμένος, σταματά. Η Ιωάννα βρίσκεται πεσμένη στα πόδια του.]

ΠΑΤΕΡΑΣ Τι θα κάνατε αφέντες μου στη θέση μου, αν σας έλεγε κάτι τέτοιο η θυγατέρα σας;

ΓΟΥΟΡΙΚ Ε λοιπόν, σεβασμιότατε ένα μόνο με θλίβει. Η ανεπάρκεια της αγγλικής υπηρεσίας πληροφοριών. Έπρεπε να 'χουμε. έρθει σε συνεννόηση με αυτόν τον πατέρα, από την αρχή.

ΚΩΣΟΝ Πώς να το προβλέψει όμως κανείς;

ΓΟΥΟΡΙΚ Μια καλή υπηρεσία πληροφοριών πρέπει να προβλέπει τα πάντα.

[Ο πατέρας απομακρύνεται. Η μητέρα πλησιάζει την Ιωάννα, σκύβει πάνω της και της σκουπίζει το πρόσωπο.]

ΜΗΤΕΡΑ Πόνεσες κοριτσάκι μου, ε ; Γιαννούλα μου, σε πόνεσε;

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, μητέρα, με βάρεσε πολύ!

ΜΗΤΕΡΑ Κάνε υπομονή κόρη μου, γονιός σου είναι.

ΙΩΑΝΝΑ Κάνω, μάνα μου. Κι όση ώρα χτυπούσε, εγώ προσευχόμουνα γι ‘αυτόν, να τον συγχωρέσει ο Θεός..

ΜΗΤΕΡΑ Ο θεός δεν σχωρνάει τους πατεράδες που δέρνουνε τις κόρες τους. Είναι δικαίωμά τους.

ΙΩΑΝΝΑ Και να καταλάβει, πρέπει να με καταλάβει ο πατέρας μου.

ΜΗΤΕΡΑ Να καταλάβει τι κατσικάκι μου; Γιατί κι εσύ κάθισες και του ‘πες όλες αυτές τις κουταμάρες;

ΙΩΑΝΝΑ Πρέπει κάποιος να με καταλάβει, μάνα. Δεν μπορώ άλλο, δεν μπορώ άλλο!

[Η μητέρα την παρηγορεί, τη χαϊδεύει και τη νανουρίζει σαν μικρό παιδί.]

ΜΗΤΕΡΑ Έλα, έλα, έλα, έλα, μην ταράζεσαι, Κάτσε λίγο κοντά μου, όπως όταν ήσουνα μικρούλα, Πόσο μεγάλωσε! Κοίτα το, κοίτα, δεν μπορώ πια να τη χωρέσω στην αγκαλιά μου. Όμως είσαι πάντα η μικρούλα μου, το ξέρεις. Που μου μοιάζει, Που μ’ ακολουθούσε στην κουζίνα γαντζωμένη στην ποδιά μου. Σου ‘δινα πάντα να μασουλάς ένα καρότο ή ένα πιάτο να σκουπίζεις για να κάνεις ό,τι έκανα και εγώ. Τ ‘αδέρφια σου ήταν άλλο πράγμα, ήταν άντρες σαν τον πατέρα σου, Μην προσπαθάς να κάνεις τους άντρες να καταλάβουν., Να λες πάντα ναι, και καθώς βρίσκονται όλη μέρα στα χωράφια, εσύ μπορείς να κάνεις ό,τι σ’ αρέσει. Δεν έπρεπε να στα λέω όλα αυτά, μα τώρα είσαι γυναίκα, Είσαι μεγάλη. Ο πατέρας σου είναι καλός και δίκαιος, Μα αν δεν έκλεβα στα ψώνια, θαρρείς πως θα τα φέρναμε βόλτα, ε; Έχω ένα μικρό κομπόδεμα από τις οικονομίες του νοικοκυριού. Μια δεκάρα από δω και μια από κει. Αν θες στο πανηγύρι που θα μας έρθει, σου αγοράζω ένα μαντίλι κεντητό. Θα ‘σαι όμορφη.

ΙΩΑΝΝΑ Δεν θέλω να ‘μαι όμορφη μάνα.

[Η μητέρα της μιλά εμπιστευτικά, σαν να μοιράζεται μαζί της ένα μυστικό του σπιτιού.]

ΜΗΤΕΡΑ Κι εγώ ήμουνα τρελή κάποτε και αγάπησα ένα παλικάρι πριν από τον πατέρα σου. Ήταν πανώριος, μα δεν γινόταν, έφυγε στρατιώτης. Κι ‘όμως βλέπεις; Έγινα ευτυχισμένη. Έλα, έλα πες μου τώρα ποιος. είναι ο δικός σου; Έλα, μην έχεις μυστικά απ ‘τη μάνα σου, Συντοπίτης μας είναι; Λέγε. Ο πατέρας σου δεν θα ‘χει αντίρρηση για έναν καλό γάμο, Θα τον κάνουμε μάλιστα να πιστέψει πως αυτός διάλεξε το γαμπρό, Ξέρεις, οι άντρες φωνάζουν, διατάζουν, δέρνουν, στο τέλος όμως το δικό μας γίνεται.

ΙΩΑΝΝΑ Δεν θέλω να παντρευτώ, μητέρα, Ο άγιος Μιχαήλ μού είπε πως πρέπει να φύγω, να φορέσω αντρίκια ρούχα και να πάω να βρω τον αφέντη τον διάδοχο, για να σώσω τη Γαλλία.

[Η μητέρα γίνεται αυστηρή μόλις ακούει για ανδρικά ρούχα και στρατιώτες.]

ΜΗΤΕΡΑ Ιωάννα, δεν θέλω να ακούω βλακείες, πρώτα απ' όλα δεν θα σε αφήσω να μου ντυθείς άντρας, Η κόρη μου άντρας, αυτό μου’ λειπε να δω κάτι τέτοιο.

ΙΩΑΝΝΑ Πρέπει μάνα μου, πρέπει. Για να μπορώ να πηγαίνω καβάλα στα άλογα, ανάμεσα στους στρατιώτες. Ο αρχάγγελος Μιχαήλ μού το πρόσταξε.

ΜΗΤΕΡΑ Δεν ξέρω ποιος το πρόσταξε, όμως άλογο δεν θα καβαλήσεις ποτέ! Η Ιωάννα ντ’ Αρκ πάνω στ ‘άλογο. Πω, πω, ρεζιλίκι στο χωριό.

ΙΩΑΝΝΑ Μα η δέσποινα του Βοκουλέρ, πάει με τ’ άλογο στο κυνήγι του γερακιού.

ΜΗΤΕΡΑ Άλογο εσύ δεν θα καβαλήσεις ποτέ! Δεν είναι της σειράς σου. Αυτό μας έλειπε τώρα, να πάρουν τα μυαλά σου αέρα.

ΙΩΑΝΝΑ Αν δεν καβαλήσω άλογο, πώς θα οδηγήσω τους στρατιώτες;

ΜΗΤΕΡΑ Ούτε ποτέ θα πας να δεις τους στρατιώτες, παλιοκόριτσο, Κάλλιο το ‘χω να σε δω νεκρή! Τα κορίτσια γνέθουνε, υφαίνουνε, μπουγαδιάζουνε και κάθονται στο σπίτι, Η γιαγιά σου δεν το ‘χε κουνήσει από δω, ούτε κι εγώ, ούτε και του λόγου μου. Έτσι θα κάνεις κι εσύ. Και όταν αποκτήσεις κάποτε θυγατέρα, θα της μάθεις να κάνει το ίδιο. Θα πας με τους στρατιώτες! Μα τι του ‘κανα λοιπόν του θεού για να μου δώσεις τέτοια κόρη; Θες λοιπόν να με πεθάνεις.

[Η μητέρα ξεσπά σε λυγμούς. Η Ιωάννα πέφτει στην αγκαλιά της και κλαίει.]

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, όχι, όχι, όχι, όχι, μάνα μου, όχι, όχι, όχι.

[Η μητέρα απομακρύνεται. Η Ιωάννα στρέφεται προς τον αόρατο αρχάγγελο. Ακούγεται η Φωνή, την οποία στη σκηνική σύλληψη μπορεί να αποδώσει η ίδια η ηθοποιός.]

ΙΩΑΝΝΑ Βλέπεις άγιε Μιχαήλ, δεν γίνεται τίποτα, Δεν θα καταλάβουν ποτέ. Καλύτερα να τα παρατήσω. Ο κύριος είπε πως πρέπει να υπακούει κανείς στη μητέρα του και στον πατέρα του,

ΦΩΝΗ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ Πρώτα Ιωάννα, πρέπει να υπακούς στο Θεό.

ΙΩΑΝΝΑ Μα, αν ο Θεός διατάζει τα ακατόρθωτα;

ΦΩΝΗ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ Τότε πρέπει να προσπαθήσεις τ΄ ακατόρθωτα. Δεν ζητάει απ ‘τον καθένα τα ακατόρθωτα. Από σένα όμως τα ζητάει, γιατί ξέρει πως δεν είναι τίποτα δύσκολο για σένα.

ΙΩΑΝΝΑ Καλά, θα πάω.

[Μετατόπιση της δράσης στο Βοκουλέρ. Ο Μποντρικούρ προβάλλει ανάμεσα στους άλλους, καθώς οι φρουροί αναγγέλλουν την Ιωάννα.]

ΦΡΟΥΡΟΣ Αφέντη…

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Τι είναι πάλι;

ΦΡΟΥΡΟΣ Σε ζητάνε, αυτή η μικρούλα πάλι.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Τι θέλει πάλι, ρε παιδάκι μου, αυτή η μικρούλα, ε, Τι θέλει; Άντε, άντε, πες της, πες της να περάσει.

ΦΡΟΥΡΟΣ Πάω, πάω.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Άντε, άντε, κουνήσου, κουνήσου. Τι θα γίνει μ’ αυτήν την παλαβή; Τι είναι ρε παιδάκι μου; Τι θέλεις πάλι, τι θέλεις;

[Ο Μποντρικούρ αρπάζει την Ιωάννα από το χέρι, την ανασηκώνει ως το πρόσωπό του, θυμωμένος. Εκείνη, λαχανιασμένη, στέκεται στις μύτες των ποδιών.]

ΙΩΑΝΝΑ Να, τι θέλω; Θέλω…

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Τι είναι, τι θέλεις;

ΙΩΑΝΝΑ Ένα άλογο.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Τρεις μέρες τώρα μου παριστάνεις τη ζαβή στην πόρτα του πύργου μου και κάνεις τους φρουρούς μου να κοιμούνται με τα νυσταλέα σου παραμύθια. Λέγε, τι θέλεις; Λέγε!

ΙΩΑΝΝΑ Ένα άλογο θέλω, αφέντη μου, ένα κοστούμι αντρικό και μια στρατιωτική συνοδεία να πάω στο Σινόν, να δω τον κύριο δελφίνο, τον διάδοχο.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Και μια κλωτσιά στα πισινά για πιο γρήγορα, ε.

ΙΩΑΝΝΑ Θέλω... θέλω άρχοντά μου και μερικά γερά χαστούκια. Μη φοβάσαι όμως, έχω συνηθίσει από τον πατέρα μου. Φτάνει μετά να αποκτήσω τα άλογό μου.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Βρε συ, ξέρεις ποιος είμαι και τι γυρεύω ε; Δε στ' άπαν οι κοπελιές του χωριού; Όταν έρχεται καμιά σαν και εσένα να μου ζητήσει καμιά χάρη, τη ζωή του αδελφού της ας πούμε, που τον τσάκωσα σκαστό να λαθροκυνηγάει στα κτήματά μου, αν είναι όμορφη, όλα πάνε καλά. Αν είναι όμως άσχημη, δεν χαρίζω καμιά ζωή. Οι χωριάτες το ξέρουν και μου στέλνουν πάντα τις όμορφες. Γι 'αυτό έχω και τη φήμη καλόκαρδου. Λοιπόν, κατάλαβες; δίνεις, παίρνεις. Αντε, άντε βρε, άντε, πάρ το άλογο για τα γλυκά σου μάτια. Παρθενούλα μου, εσύ.

ΙΩΑΝΝΑ Δε θέλω μόνο άλογο, αφέντη μου. Θέλω και μια συνοδεία στρατιώτες να με πάει στο Σινόν.

[Ο Μποντρικούρ, εξοργισμένος, καλεί τον φρουρό Μπουντούς και διατάζει να κλείσουν την Ιωάννα στη φυλακή. Εκείνη παραμένει ήρεμη.]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Αααα, εδώ βλέπω σου χει στρίψει ολότελα και εμένα δεν μ' αρέσουν οι βρομοδουλιές. Μπουντούς. Μπουντούς, πού είσαι βρε βόδι; Έλα εδώ, Βούτα της στο κρύο νερό και χώστη στο μπουντρούμι. Αύριο να τη στείλεις στον πατέρα της, Μην τη δείρεις όμως ε; Δεν θέλω φασαρίες, είναι τρελή.

ΙΩΑΝΝΑ Καλά, πάω στη φυλακή, άρχοντά μου. Μα θα ξανάρθω αύριο βράδυ που θα με αφήσουν λεύτερη, και τότε καλά θα κάνεις να με ακούσεις αμέσως,

[Ο Μποντρικούρ πλησιάζει την Ιωάννα, φωνάζοντας και χτυπώντας το στήθος του. Εκείνη τον κοιτάζει στα μάτια με ήρεμο χαμόγελο.]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Που να πάρει οργή, δεν με φοβάσαι, λέγε, δεν με φοβάσαι, γιατί δεν φοβάσαι; Εδώ με τρέμουν όλοι.

ΙΩΑΝΝΑ Γιατί... γιατί είσαι καλός άρχοντα μου, και πάνω από όλα έξυπνος.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Έτσι ε;

ΙΩΑΝΝΑ Πρέπει να πείσω πολλούς ανθρώπους για να κάνω αυτό που μου ζήτησαν οι φωνές μου. Είδες όμως τι τυχερή που είμαι άρχοντά μου; Ο πρώτος που βρήκα είναι ο πιο έξυπνος,

[Ο Μποντρικούρ μένει κατάπληκτος. Διώχνει τον φρουρό και, όταν μένουν μόνοι, αρχίζει να μιλά πιο εμπιστευτικά.]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ **Ε** λοιπόν είσαι παράξενο κορίτσι. Και δηλαδή γιατί νομίζεις πως είμαι πολύ έξυπνος, ε; Για πες μου.

ΙΩΑΝΝΑ Γιατί είσαι ωραίος!

[Ο Μποντρικούρ, κολακευμένος αλλά επιφυλακτικός, αρχίζει να εκμυστηρεύεται τις αμφιβολίες του για την εξυπνάδα και τις αποφάσεις του.]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Εδώ και 20 χρόνια δεν λέω, άρεσα στις γυναίκες, φρόντισα μόνο να μην παραπαχύνω. Όμως, όμως, θέλω να σου εξομολογηθώ μερικά πράγματα. Στο κάτω-κάτω είσαι ακίνδυνη, μας χωρίζει μια τεράστια κοινωνική διαφορά. Λοιπόν, λοιπόν, που λες, ώρες, ώρες μου βγαίνουν μερικά, πολύ δύσκολα προβλήματα στη μέση. Δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα. Μου ζητάνε, ας πούμε, να πάρω μια σπουδαία απόφαση. Σκέφτομαι ξανασκέφτομαι, στύβω το μυαλό μου, τίποτα, δεν μπορώ, νιώθω ένα κενό, ομίχλη. Όμως δεν τα χάνω, ε, βέβαια, κάνω μια μεγάλη σιωπή, ένα σημαδιακό μορφασμό, κι ύστερα παίρνω μια απόφαση, όποια να ναι. Εκείνο που έχει σημασία όταν είσαι διοικητής είναι να παίρνεις αποφάσεις, όποιες και να ναι. Στην... στην αρχή βέβαια τρομάζεις, σιγά-σιγά όμως ανακαλύπτεις πως το αποτέλεσμα είναι το ίδιο, όποια απόφαση και να πάρεις. Και τώρα άκουσέ με καλά, ξέρεις ποιο είναι το όνειρο της ζωής μου, ε;

Να μπορέσει το μυαλό μου μια μέρα να πάρει μια μεγάλη απόφαση, μια πολύ σπουδαία απόφαση που θα με κάνει και εμένα σπουδαίο κι έτσι θα με προσέξουν και θα με θαυμάσουν κι αυτοί που κάθονται αψηλά. Έλα χριστέ μου, κοίτα τώρα τι κάνω, κάθομαι και βγάζω τα σωθικά μου με σένα που δεν μπορείς τίποτα και είσαι και μισότρελη.

[Η Ιωάννα πλησιάζει τον Μποντρικούρ και τον αποκαλεί με το μικρό του όνομα. Εκείνος ξαφνιάζεται.]

ΙΩΑΝΝΑ Εγώ ξέρω γιατί. Με είχαν ειδοποιήσει. Άκου Ροβέρτε!

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Γιατί με λες με το μικρό μου όνομα;

ΙΩΑΝΝΑ Γιατί είναι αυτό που σου ‘δωσε ο Κύριος. Γιατί είναι το δικό σου. Το άλλο είναι και του πατέρα σου και του αδερφού σου. Άκου χοντροροβέρτε μου, την απόφασή σου την έχεις στο χέρι, το κόλπο που θα σε κάνει να σε προσέξουνε αψηλά, να ‘το.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Ε, πουν ‘το;

ΙΩΑΝΝΑ **Ο** στρατός μας είναι σε κακά χάλια, η πατρίδα μας κοντεύει να πέσει ολάκερη στα χέρια των βρομερών Εγγλέζων. Έχουμε χάσει τα αυγά και τα καλάθια. Οι φαντάροι μας είναι καλά παιδιά, αλλά, ...αλλά δεν πιστεύουν πια σε τίποτα. Όλοι τους πρόδωσαν, τους έκαναν να πιστέψουν πως οι Εγγλέζοι είναι οι πιο δυνατοί στον κόσμο. Οι καπετάνιοι μας, δεν νοιάζονται πια για τη Γαλλία, αλλά πώς να βολευτούνε με τους Άγγλους, να φάνε και από πάνω. Αλλά και ο ίδιος ο διάδοχος ο Κάρολος, δεν νοιάζεται για το στέμμα του. Ο Λαχήρ και ο Ξαντράϊ, σπουδαία παλικάρια, αλλά δεν έχουνε πολύ μυαλό. Και τα φανταράκια τους σκοτώνονται στον τσάμπα. Όμως στον πόλεμο δεν πρέπει να σκοτωνόμαστε τσάμπα, Ροβερτάκι μου. Πρέπει να ‘σαι και πονηρός και να νικάς. Κι εσύ. που είσαι έξυπνος, καταλαβαίνεις τι θέλω να πω. Πρέπει να σκεφτόμαστε καλά πρώτα κι ύστερα να βαράμε. Να δουλεύει και τούτο το ρημάδι, έτσι;

[Η Ιωάννα οδηγεί τον Μποντρικούρ να πιστέψει ότι η ιδέα που του προτείνει είναι δική του. Εκείνος παρασύρεται σταδιακά από τον συλλογισμό της.]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Ε, λοιπόν, εγώ το ‘λεγα πάντα, δεν σκέφτονται πολλοί στις μέρες μας. Α, πάρε τους αξιωματικούς μου, βόδια σκέτα. Όμως, εμάς που σκεφτόμαστε, μας βάζουν στην άκρη.

ΙΩΑΝΝΑ Α μπράβο. Εεσένα λοιπόν που σκέφτεσαι πολύ, σου κατεβαίνει μια μέρα μια ιδέα, μια μεγάλη ιδέα, που μπορεί να τα σώσει όλα,

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Μου κατέβηκε εμένα ιδέα;

ΙΩΑΝΝΑ Τώρα, τώρα, τώρα, Ροβερτάκο μου, τώρα κατεβαίνει, τώρα, τώρα. Να σου ‘ρχεται, σου ‘ρχεται. Μόλις αρχίζεις και την ξεκαθαρίζεις. Εγώ σε νιώθω τώρα. Ήδη να... να, αρχίζει να ξεμπουμπουνίζει το μυαλό σου, αρχίζεις να βλέπεις καθαρά. Είναι τραγικό πράγμα, Ροβέρτε Μποντρικούρ, αλλά και πολύ σπουδαίο. Αυτή τη στιγμή σ' ολόκληρη τη Γαλλία, μονάχα σύ σκέφτεσαι, μονάχα σύ βλέπεις ξεκάθαρα,

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Λες;

ΙΩΑΝΝΑ Στο λέω,

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Ε, και τι βλέπω;

ΙΩΑΝΝΑ Βλέπεις.... βλέπεις πως πρέπει να ξαναβρούν την πίστη τους όλοι οι άνθρωποι. Χωριάτες, στρατιώτες, βασιλιάδες. Μια πίστη Ροβέρτε μου, κάτι, κάτι πάρα πολύ απλό. Και ακριβώς, αυτή τη στιγμή έρχεται στον πύργο σου μια μικρή βοσκοπούλα, και σου μιλάει για αυτή την πίστη. Λέει... πως της το’ παν οι φωνές της, ο αρχάγγελος Μιχαήλ και η αγία Αικατερίνη και η αγία Μαργαρίτα. Εσύ δεν με πιστεύεις βέβαια, αλλά αυτό δεν έχει σημασία. Ξέχασέ το. Και εδώ είναι η μεγάλη σου αξία. Λες μέσα σου: «είναι μια

ασήμαντη χωριατοπούλα, καλά, αν όμως την έχει στείλει πραγματικά ο θεός, τίποτα δεν μπορεί να τη σταματήσει, χάνουμε τίποτα να δοκιμάσουμε;» Και συνεχίζεις να σκέφτεσαι,

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Εγώ, συνεχίζω να σκέφτομαι;

ΙΩΑΝΝΑ Εσύ, εσύ, ναι. Και λες τώρα: «αν έχει ή δεν έχει το θεό μαζί της, δεν μπορούμε να το αποδείξουμε, όμως εδώ, με έχει στημένο μία ώρα και μου μιλάει, που δεν έχει ξαναγίνει στον κόσμο. Με κάνει μισή ώρα να σκέφτομαι που δεν μου 'χει ξανατύχει ποτέ, γιατί να μην κάνει το ίδιο και στον διάδοχο τον Κάρολο και στους καπεταναίους που δεν είναι τόσο έξυπνοι σαν και μένα; Άρα κάτι πρέπει να 'χει μέσα του αυτό το διαολοκόριτσο, και μπορεί να ταρακουνήσει και τους φαντάρους μας, να ξαναβρούν την πίστη τους». Γιατί εδώ που τα λέμε τι χρειαζόμαστε Ροβερτάκο μου, μια πίστη, μια πίστη και κάποιον που να πάρει τη σημαία και να τραβήξει μπροστά. Κάποιον..., κάποιον που να μην τα κάνει επάνω του κάθε ώρα, που να μη φοβάται. Αυτό είναι λεβέντη μου. Ρόβερτε, κι' αυτό το σκέφτηκες εσύ, και με μιας θα γίνεις ο σπουδαίος ο μεγάλος Ροβέρτος Μποντρικούρ.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Έτσι ε;

[Ο Μποντρικούρ παρακολουθεί την Ιωάννα, που τώρα του υπαγορεύει σχεδόν την απόφαση. Η στάση του αλλάζει.]

ΙΩΑΝΝΑ Σπουδαίος μωρέ, στο λέω εγώ. Και σε λίγο θα το λέει όλος ο κόσμος. Έλα Ροβερτάκο μου, προχώρα, έλα μη βασανίζεσαι άλλο. Σε νιώθω, τρώγεσαι, λες μέσα σου: «δεν είμαι βέβαιος ότι την έστειλε ο θεός, αλλά εγώ θα τη στείλω στον Κάρολο, κι αν το φάνε, το φάγανε. Τι είχα, τι έχασα; Λοιπόν, θα με στείλεις αύριο στην Μπουρζ με το πρωινό ταχυδρομείο σου.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Ε, αυτό είναι μυστικό ποιος σου είπε για το ταχυδρομείο;

ΙΩΑΝΝΑ Όλα τα ξέρω εγώ, άστα αυτά. Λοιπόν, παίρνω έξι λεβέντες μαζί μου, - λε, μέσα σου τώρα ε - «και παίρνω και τη μικρή με το ταχυδρομείο στο Σινόν στο παλάτι του Κάρολου, θα τα καταφέρει η Ιωάννα». Αυτό είναι, το πήρες απόφαση. Μπράβο Ροβέρτε μου. Ε λοιπόν, να σου πω κάτι;

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Τι;

ΙΩΑΝΝΑ Φαίνεται λοιπόν πως είσαι διαόλου κάλτσα για να τα σκεφτείς όλα αυτά.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Ναι, έτσι φαίνεται.

[Η Ιωάννα ζητεί ήμερο άλογο και ανδρικά ρούχα. Ο Μποντρικούρ υποχωρεί, διατηρώντας τον τραχύ τόνο του.]

ΙΩΑΝΝΑ Μόνο ξέρεις να μου δώσεις ένα ήμερο άλογο, γιατί δεν ξέρω καβάλα.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Μα, θα σπάσεις τα μούτρα σου κοριτσάκι.

ΙΩΑΝΝΑ Μη φοβάσαι. Θα με κρατήσει ο άγιος Μιχαήλ μου. Σε πάω στοίχημα αν θες, ένα κοστούμι στοίχημα. Ένα αντρικό κοστούμι που μου υποσχέθηκες, με μια γερή μπουνιά στα μούτρα. Φέρε δυο άλογα στην αυλή, θα καλπάσουμε λίγο και αν πέσω μη με πιστεύεις, εντάξει; Κόλλα το Ροβερτάκο μου.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Κόλλα το. Πρέπει να ξεμουδιάσω και λίγο, γιατί να σου πω κάτι;

ΙΩΑΝΝΑ Έλα;

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Η πολλή σκέψη κουράζει. Μπουντούς!

ΜΠΟΥΝΤΟΥΣ Διατάξτε αφέντη μου. Να τη χώσω στο μπουντρούμι;

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Όχι βρε βλάκα, αμέσως στο μπουντρούμι! Θα της δώσεις ένα πανταλόνι και θα μας φέρεις δυο άλογα. Θα καλπάσουμε λίγο οι δυο μας .

ΜΠΟΥΝΤΟΥΣ Και το συμβούλιο; Είναι 4 η ώρα.

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Αύριο. Σήμερα σκέφτηκα αρκετά.

[Η Ιωάννα περνά μπροστά από τον αποσβολωμένο φρουρό και του βγάζει τη γλώσσα.]

ΙΩΑΝΝΑ Πάμε! Πάμε, αφέντη μου, πάμε!

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Σιγά, σιγά.

[Η δράση επιστρέφει στους παρόντες της δίκης. Ο Γουόρικ σχολιάζει με ειρωνεία τον τρόπο με τον οποίο η Ιωάννα έπεισε τον Μποντρικούρ.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Λοιπόν εκείνο, εκείνο που με έκανε εντύπωση, είμαι βέβαιος ότι έκανε εντύπωση και σε εσάς, είναι πως από μια μέρα στην άλλη πώς με ποιον τρόπο αυτή η κοπελίτσα απόκτησε τέτοιες ικανότητες; Ασφαλώς δύο εξηγήσεις υπάρχουν, εκτός από τη θεία χάρη βέβαια. Ή πέρασε καιρός ώσπου να συναντήσει τον Μποντρικούρ, και στο μεταξύ έμαθε και άκουσε ή όπως κάθε γυναίκα και σήμερα και πάντα, είχε το διάολο μέσα της. Συμφωνείτε κύριε Ιεροεξεταστά;

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Έτσι κι έτσι. Πάντως μ ‘άρεσε πολύ ο τρόπος που τύλιξε αυτό τον ηλίθιο κάνοντας. τον να πιστέψει πως ήταν δικές του οι σκέψεις.

ΓΟΥΟΡΙΚ Δηλαδή, δηλαδή;

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Για το δικό μου γούστο βρίσκω τη σκηνή χοντροκομμένη. Νομίζω ότι στον βασιλιά Κάρολο θα δυσκολευτεί περισσότερο,

ΓΟΥΟΡΙΚ Κύριε Ιεροεξεταστά, τώρα μεταξύ μας και στη δουλειά μας και στη δουλειά σας, στα ίδια κόλπα μεταχειριζόμαστε, ή με το ματσούκι, ή με το λιβανιστήρι, καταφέρνουμε πάντα να κάνουμε τους ηλίθιους να σκέφτονται, αυτό που θέλουμε εμείς να σκεφτούν.

ΚΩΣΟΝ Πάντως εμείς, και σας δίνω το λόγο μου για αυτό, θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να σώσουμε την Ιωάννα.

ΓΟΥΟΡΙΚ Ευχαριστώ πολύ κύριε επίσκοπε.

ΚΩΣΟΝ Δεν ξεχνάμε βέβαια, ότι όλο το δικαστήριο είναι περικυκλωμένο από τους στρατιώτες σας και ότι βρισκόμαστε στην κατεχόμενη Ρουέν, από τα αγγλικά στρατεύματά σας.

[Ο Γουόρικ διακόπτει την αντιπαράθεση και ζητεί να συνεχιστεί η ιστορία στο Σινόν, στην αυλή του διαδόχου Καρόλου.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Καλά, αρκετά, αρκετά, ας προχωρήσουμε παρακαλώ την ιστορία μας σεβασμιότατε, πάμε τώρα στο Σινόν να δούμε τώρα πώς θα τα καταφέρει η μικρή Ιωάννα με τον διάδοχο. Σας βεβαιώνω, νιώθω βαθύτατη περιφρόνηση για αυτό τον δειλό βασιλιά Κάρολο, τον διάδοχο δηλαδή που θα τον κάνουμε βασιλιά, ή τέλος πάντων που μας κάνει το δειλό και το βλάκα. Όμως το τι με διασκεδάζει, αυτή η κυνικότητα του Κάρολου, δεν λέγεται.

[Μετάβαση στο περιβάλλον του Καρόλου. Ο Κάρολος βρίσκεται ανάμεσα στη μικρή βασίλισσα, στην Αγνή Σορέλ και στη βασίλισσα Ιολάνδη. Οι γυναίκες φορούν ψηλά μεσαιωνικά καλύμματα κεφαλής. Ο Κάρολος παίζει αφηρημένα αντί να προσέχει.]

ΑΓΝΗ Κάρολε, είναι απαράδεκτο! Είναι απαράδεκτο! Και απορώ που με αντιμετωπίζεις έτσι! Λες και τα πάντα είναι ωραία και καλά. Κάρολε! Πρέπει να σοβαρευτείς και να καταλάβεις πόσο σοβαρό είναι το θέμα. Ένα θέμα που μπορεί να σώσει τη Γαλλία και τουλάχιστον να μας βοηθήσει να κερδίσουμε μια μάχη. Κάρολε, πρόσεξέ με σου λέω!, Αχ Κάρολε! Εγώ σου μιλώ και εσύ παίζεις γιογιό. Τουλάχιστον παίζε γιο γιό, αλλά άκου

την αγαπημένη σου Αγνή. Το θέμα μας είναι πολύ σοβαρό. Δεν είναι δυνατόν, Κάρολε, να με αφήσεις να πάω στον χορό με περσινό καπέλο. Αυτό το θέμα πρέπει να λυθεί τώρα. Είναι τρομερό, η ερωμένη του βασιλιά Κάρολου με περσινό καπέλο!

[Η βασίλισσα και η Αγνή επιμένουν στην ανάγκη να αποκτήσουν καινούργια καπέλα, ενώ ο Κάρολος διαμαρτύρεται για την έλλειψη χρημάτων.]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Και η γυναίκα σου Καρολάκι μου, και η μικρή Βασίλισσα, με περσινό καπέλο. Τι θα πουν και για μένα;

ΑΓΝΗ Απάντησε, Κάρολε. Δεν σκέφτεσαι το σκάνδαλο; Η ερωμένη και η μικρή βασίλισσα με περσινά καπέλα. Τι θα πουν για σένα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Τι θα πουν για σένα Καρολάκι μου, τι θα πουν για σένα;

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε τι θα πουν; Θα πουν την αλήθεια, πως δεν έχω δεκάρα τσακιστή.

ΑΓΝΗ Δε σκέφτεσαι που θα μας κουτσομπολεύει ολόκληρη η βασιλική αυλή της Αγγλίας; Οι Μπέτγουορ, οι Γκλόστερ, χωρίς να λογαριάσουμε και τη φιλενάδα του καρδινάλιου του Γουίντσεστερ.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Δε μας σκέφτεσαι Καρολάκι μου, δε μας σκέφτεσαι;

ΑΓΝΗ Το φαντάζεσαι Καρολάκι μου να μας φάνε στο καπέλο;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θέλω κι εγώ καπέλο, θέλω κι εγώ καπέλο!

ΑΓΝΗ Ξέρεις πόσο κακόγουστες είναι όλες οι Αγγλίδες. Εδώ στην Μπουρς γεννήθηκε η μόδα και εδώ θα πεθάνει. Κι αν δεν είχαν τους μυστικούς τους πράκτορες να αντιγράφουνε τα μοντέλα μας, θα ‘τανε σαν σκιάχτρα. Πρέπει να μου πάρεις αμέσως νέο καπέλο.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θέλω κι εγώ καπέλο, θέλω κι εγώ καπέλο!

ΑΓΝΗ Τέλος πάντων πώς το ανέχεσαι; Όσο να’ ναι, είσαι ο βασιλιάς της Γαλλίας.

ΚΑΡΟΛΟΣ Πρώτα απ' όλα δεν είμαι βασιλιάς της Γαλλίας. Είναι μια φήμη που άφησα επίτηδες να κυκλοφορήσει.

ΑΓΝΗ Μακάρι γλυκέ μου, δεν καταλαβαίνεις; Θα λυσσάξουν και οι Μπέτγουορ, και οι Γκλόστερ μόλις δουν τα καινούργια μας καπέλα.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, ας λυσσάξουν.

ΑΓΝΗ Σκέψου ότι θα λανσάρουμε καπέλο 12 δάχτυλα ψηλό, και πάνω-πάνω ένα μεγάλο κέρατο.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θέλω και εγώ καπέλο με κέρατο, με κέρατο, με κέρατο.

ΑΓΝΗ Θα ‘ναι δηλαδή ακριβώς η αντίθετη γραμμή του σημερινού καπέλου. Δεν μπορείς να φανταστείς αγάπη μου, τι ντόρο θα κάνουν σε όλες τις βασιλικές αυλές της Ευρώπης, αυτά τα δύο κέρατα. Πραγματική επανάσταση. Άσε και το πλισέ από πίσω.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θέλω κι εγώ πλισέ από πίσω. Πλισέ από πίσω!

ΑΓΝΗ Αυτό το μικρό πλισέ από πίσω θα ναι αριστούργημα. Όπως καταλαβαίνεις λοιπόν, θα αρρωστήσουν από το κακό τους. Θα αρχίσουν την κρεβατομουρμούρα, και οπότε ο καρδινάλιος, ο Μπέτγουορ και ο Γκλόστερ, απασχολημένοι με τη γκρίνια τους, δεν θα έχουν ούτε μια στιγμή καιρό για να σκεφτούν την Ορλεάνη. Αν θέλεις μια μεγάλη νίκη, Κάρολε, να’ τη, μπροστά σου. Ένα καινούργιο καπέλο, με κέρατο.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θέλω καπέλο με κέρατο, με κέρατο, με κέρατο.

ΚΑΡΟΛΟΣ Και πόσο κάνει το κάθε καπέλο;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ 6.000 φράγκα, χρυσό μου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Έλα Χριστέ και Παναγιά, Και πού θες να τα βρω 6.000 φράγκα βρε κοκορόμυαλη;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ 12.000 φράγκα, είμαστε δυο, είμαστε δυο!

ΚΑΡΟΛΟΣ Βρε, τρελαθήκατε και οι δυο σας; Άκου 12.000 φράγκα! Με 12.000 φράγκα βρε χαζοβιόλες, θα πλήρωνα τους μισούς μισθούς του στρατού μου, που του χρωστάω έξι μήνες. Δεν μιλάς και εσύ που έχεις τη μεγάλη κρίση, βασίλισσα μήτηρ.

[Η βασίλισσα Ιολάνδη παρεμβαίνει στη συζήτηση, υπερασπιζόμενη την Αγνή.]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Ακριβώς επειδή έχω μεγάλη κρίση, συμφωνώ μαζί τους, Κάρολε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, δεν έχεις κρίση.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Σου ‘δωσα ποτέ δείγματα στενοκεφαλιάς; Αντίθετα μάλιστα, αν και είμαι η μητέρα της μικρής σου βασίλισσας, εγώ σου’ φερα την Αγνή, όταν κατάλαβα ότι θα σου ‘κανε καλό.

[Η μικρή βασίλισσα μουγκρίζει.]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Μα για να γίνει πραγματικός άντρας ο Κάρολος, κόρη μου, του χρειαζότανε μια πραγματική γυναίκα,

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, ναι, ναι, ναι, ναι. Αφού να καταλάβεις χθες, τα κατάφερα και είπα στον αρχιεπίσκοπο, όχι. Προσπάθησε να με τρομάξει. Έστειλε τον Λα Τερμούϊγ με την αγριοφωνάρα του. Με Απείλησε να με αφορίσει, ε. Τα μεγάλα κόλπα, ξέρεις τώρα. Εγώ όμως εκεί... Βράχος, βράχος.

ΑΓΝΗ Χάρη σε ποιον σπουργίτι μου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Χάρη στην Αγνούλα μου. Προβάραμε όλη τη σκηνή στο κρεβάτι.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Τι γύρευε ο αρχιεπίσκοπος;

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, δεν θυμάμαι τώρα τι γύρευε αυτός, ξέρω γω. Νομίζω ότι κάτι για το Παρίσι λέει να το δώσουμε, για να πετύχουμε ένα χρόνο ανακωχή, να το δώσουμε στο δούκα της Βουργουνδίας. Βέβαια όλα αυτά δεν έχουν καμιά σημασία τώρα, αφού ο δούκας το ‘χει το Παρίσι, αλλά οι αρχές λέει, α... πρέπει να έχει κανείς αρχές αφού το Παρίσι είναι η Γαλλία και η Γαλλία είμαι εγώ. Ε, τουλάχιστον προσπαθώ να το πιστέψω ότι η Γαλλία είμαι εγώ. Του ‘πα όμως και εγώ ένα ξεγυρισμένο όχι και γίνανε τα μούτρα του πράσινα. Φαίνεται ότι τού ‘ταξε πολλά ο δούκας. Πολλά, πολλά.

ΑΓΝΗ Και τι Θα γινόταν αν έλεγες ναι αντίθετα στη γνώμη μου, γλυκό μου μερμυγκάκι;

ΚΑΡΟΛΟΣ Θα σε έπιανε πονοκέφαλος ή κοιλόπονος για μια βδομάδα λαστιχάκι μου, και εγώ χωρίς Παρίσι κάνω αλλά χωρίς εσένα ποτέ ποτέ ποτέ ποτέ.

ΑΓΝΗ Λοιπόν μια και σε βοήθησα να σώσεις το Παρίσι, Θα μου πάρεις το καπέλο, έτσι κουταβάκι μου;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θέλω κι εγώ καπέλο με κέρατο, καπέλο με κέρατο!

ΚΑΡΟΛΟΣ Πάψε κι εσύ, θες καπέλο, κι εσύ.

ΑΓΝΗ Καλά, καλά μην κάνεις έτσι, δύο καπέλα, ένα για μένα κι ένα για σένα. Εκτός κι αν θες βρωμόπαιδο να πέσω άρρωστη για καμιά βδομάδα.

ΚΑΡΟΛΟΣ Όχι, όχι όχι όχι, εντάξει, εντάξει, εντάξει. Έλα παραγγείλτε τα καπέλα σας, άντε. Όταν δεν λέω ναι στον αρχιεπίσκοπο, πρέπει να το πω σε σάς. Η ίδια κωμωδία πάντα. Σας προειδοποιώ όμως, δεν ξέρω πώς θα τα καταφέρω να πληρώσω.

ΑΓΝΗ Θα υπογράψεις ένα γραμμάτιο για το θησαυροφυλάκιο μπουρμπουλάκο μου, και αργότερα βλέπουμε. Έλα μικρή μου μεγαλειοτάτη, πάμε να κάνουμε πρόβα. Προτιμάς το ρόζ ή το πράσινο; Νομίζω πώς στο χρώμα του προσώπου σου, πάει πιο πολύ το ροζ.

[Η Αγνή οδηγεί τη μικρή βασίλισσα να δοκιμάσουν τα καπέλα. Ο Κάρολος αιφνιδιάζεται όταν αντιλαμβάνεται πως τα έχουν ήδη παραγγείλει.]

ΚΑΡΟΛΟΣ Πώς, πώς πώς πώς; Σας τα φέρανε κιόλας;

ΑΓΝΗ Ε, λοιπόν, είσαι μπουμπούνας! Μα για να τα' χουμε στη γιορτή, έπρεπε να τα παραγγείλουμε ένα μήνα πριν. Άλλωστε ήμουνα τόσο σίγουρη πως θα πεις το ναι μπαρμπουνάκι μου. Θα δεις τι μούτρα που θα κάνουν στο Λονδίνο. Θα 'ναι μια μεγάλη νίκη για τη Γαλλία, να 'σαι βέβαιος τζιτζικάκι μου εσύ!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Το ροζ καπέλο, θέλω το ροζ καπέλο,

[Οι δύο νέες γυναίκες απομακρύνονται. Ο Κάρολος μένει με τη βασίλισσα Ιολάνδη και ξαναπιάνει το γιογιό του.]

ΚΑΡΟΛΟΣ Με κάνουν και ξεραίνομαι στα γέλια με τις νίκες τους. Σάμπως και ο Ντινουά και ο Λα Τρεμούϊγ πάνε πίσω; Και αυτοί κοτζάμ στρατηγοί, όλο για νίκες μου μιλάνε. Όμως οι νίκες στις μέρας μας πληρώνονται ακριβά. Αν έχεις πολλά λεφτά νικάς, αν έχεις λίγα χάνεις. Α, εγώ πάντως θα υπογράψω μία εντολή για το θησαυροφυλάκιο. Βέβαια το θησαυροφυλάκιο είναι άδειο, αλλά στα χαρτιά δεν φαίνεται. Δεν μου λες, βασίλισσα μαμά, μπας και θες και εσύ κάνα καπελάκι της μόδας ε; Τώρα που 'κανα την αρχή, έτσι κι αλλιώς η υπογραφή μου δεν αξίζει φράγκο.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Στην ηλικία μου δεν πολυσκοτίζομαι για καπέλα, Κάρολε. Άλλο θέλω εγώ.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ξέρω, ξέρω, ξέρω, να με κάνεις μεγάλο βασιλιά, το ξέρω. Ε, λοιπόν καταντάει κουραστικό, τόσοι πολλοί άνθρωποι να επιμένουν να με κάνουν μεγάλο βασιλιά. Σύμφωνοι, εντάξει, ο παππούς μου ήταν ένας μεγάλος βασιλιάς, εκείνος όμως έζησε προπολεμικά, που ήταν όλα φθηνά και ήτανε και πλούσιος. Αλλά βλέπεις ο μπαμπάς και η μαμά τα κάναν όλα, να! Έπειτα από τόσους πληθωρισμούς στη Γαλλία, πώς διάολο θέλετε να γίνω μεγάλος βασιλιάς; Γι' αυτό σου λέω βρε μαμά, άσε με να παίζω το γιο μου εγώ, άσε με. Πέρασε η εποχή των βασιλιάδων, είμαι ο πρώτος που το κατάλαβε. Έπειτα από μερικά χρόνια θα με γράφουν οι εγκυκλοπαίδειες σαν τον πρώτο βασιλιά που κατάλαβε πόσο ηλίθιο είναι να κάνεις το βασιλιά. Ε, ας ελπίσουμε τουλάχιστον πως οι μελλοντικοί βασιλιάδες θα μιμηθούν το παράδειγμα μου. Δηλαδή θα μαζέψουν τα λεφτουδάκια τους και θα πάνε όσο γίνεται πιο γρήγορα να ζήσουν τη ζωούλα τους σε κάποια ήσυχη χώρα του εξωτερικού, και να τα φάνε με την ησυχία τους. Ε, και στο κάτω κάτω, εγώ είμαι νόθος.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Ω, εσύ το λες και το ξαναλές μόνος σου, Κάρολε, σταμάτα πια!

ΚΑΡΟΛΟΣ Γιατί να σταματήσω ψέματα είναι. Και όσο πιο πολλούς νόμιμους γιους βλέπω δίπλα μου, τόσο πιο μπάσταρδος νιώθω και και... πιο δειλός. Εγώ είμαι... Βρε μαμά, εγώ είμαι προοδευτικός άνθρωπος, δεν μ αρέσει ούτε να βαράω ούτε να με βαράνε. Ά μπα,! Ειλικρινά, εγώ είμαι... Έλα λέγε, λοιπόν, λέγε τώρα που αγρίευσα, τι θέλεις από μένα; Έλα λέγε και εσύ, λέγε.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Να δεχτείς, Κάρολε, αυτή την Παρθένα που μας ήρθε από το Βοκουλέρ. Λέει πως τη στέλνει ο θεός, λέει πως ήρθε να ελευθερώσει την Ορλεάνη και όλος ο κόσμος μιλάει μόνο γι' αυτήν. Προσμένουν με απέραντη ελπίδα να συγκατατεθείς να τη δεχτείς..

ΚΑΡΟΛΟΣ Αχ, πεθερούλα μου! Δηλαδή, είμαι που είμαι γελοίος, θες να παραγίνω, έτσι; Να δώσω ακρόαση σε μια χωριατοπούλα; Έλα μωρέ, κρίμα, κι εγώ που σε νόμιζα μυαλωμένη! Με απογοητεύεις, μαμά!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Σου προμήθεψα κιόλας την Αγνή, Κάρολε, παρά τα μητρικά μου συμφέροντα, για το καλό σου. Τώρα σου λέω να δεχτείς αυτή την Παρθένα.

ΚΑΡΟΛΟΣ Με συγχωρείται πάρα πολύ, βασίλισσα μητερούλα, αλλά μου παρακάνετε τη μεσίτρα. Ω πα πα, δεν επιτρέπεται αυτό, είναι και ντροπή. Στο κάτω κάτω η Αγνή μου αρέσει. Δεν θέλω την Παρθένα. Εγώ...εγώ, δεν μ' αρέσουν οι παρθένες!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Δεν με καταλαβαίνεις ή κάνεις ότι δεν με καταλαβαίνεις, Κάρολε. Σου είπα να έρθει στο συμβούλιο αυτή η μικρή, δεν σου είπα να έρθει στο κρεβάτι σου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε τώρα τώρα με συγχωρείς αλλά θα στο πω. Πεθερούλα μου, είσαι θεότρελή! Να δεχτώ εγώ μία χωριατοπούλα στο συμβούλιο μαζί με τον αρχιεπίσκοπο και το Λα Τρεμούϊγ που πιστεύει πως γεννήθηκε από το μπούτι του Δία; Τι λες καλέ; Θες να μου βγάλουν τα μάτια;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Κι εγώ πιστεύω πως μια χωριατοπούλα είναι ότι ακριβώς χρειάζεται το συμβούλιό σας. Βέβαια, το βασίλειο το κυβερνάνε οι άρχοντες και αυτό είναι το σωστό. Ο Θεός τους έδωσε αυτό το δικαίωμα, αλλά χωρίς βέβαια να θέλω να θίξω τη θεία Πρόνοια, δεν τους έδινε και λίγο μυαλό; Γιατί να το σκορπάει τόσο γενναιόδωρα στο φτωχό λαό του, σε όλα τα ταπεινά του πλάσματα;

ΚΑΡΟΛΟΣ Στάσου, στάσου, στάσου, δηλαδή, να αποφασίσει μαζί μας και μια χωριατοπούλα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Ναι, ο φτωχός, αλλά ξύπνιος λαός.

ΚΑΡΟΛΟΣ Να σου πω την αλήθεια τώρα, δεν είναι κακή ιδέα. Έχει τόσο πολύ σαπίσει η άρχουσα τάξη, που μια ένεση σε γερή δόση με μια χωριατοπούλα δεν θα της έκανε κακό. Εκείνο που δεν ξέρω είναι τι θα απογίνει τελικά; Η χωριατοπούλα θα φρονιμέψει τους άρχοντες ή οι άρχοντες θα ξεμυαλίσουν τη χωριατοπούλα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Δεν ξέρεις τι δύναμη κρύβουν αυτοί οι απλοί άνθρωποι, δεν ξέρεις.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ρε εγώ το ξέρω, αυτοί δεν το ξέρουν. Έτσι και το μάθουνε καήκαμε μαμά. Δεν θα μείνει σπόρος βασιλικός.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Τουλάχιστον, μια και λες τόσο σοβαρά πράγματα, δεν σταματάς αυτό το εκνευριστικό γιογιό, και κάτσε σωστά στον θρόνο σου. Δεν είναι βασιλικός τρόπος καθίσματος αυτός.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ωχ καλά, άσε με ήσυχο. Έτσι όπως κάθομαι ανακούρκουδα, τον εαυτό μου βλάπτω, κανέναν άλλον. Έτσι και παρατήσω το γιο γιο και πάρω το σκήπτρο στα χέρια μου, κάηκε η Γαλλία!

[Μπαίνουν ο αρχιεπίσκοπος και ο Λα Τρεμούϊγ. Ο Κάρολος ανασηκώνεται επιδεικτικά στον θρόνο, κρατώντας το γιογιό σαν να ήταν βασιλικό έμβλημα.]

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Μεγαλειότατε!

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Μεγαλειότατε!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ω, καλώς τον αρχιεπίσκοπο και τον κοντόσταβλο Λα Τρεμούϊγ! Φτάνετε στην κατάλληλη στιγμή. Με βρίσκετε πάνω στην ώρα που άρχισα να κυβερνάω. Βλέπετε; Κρατάω κιόλας το σκήπτρο και το χέρι της δικαιοσύνης. Πέστε μου, σας αρέσω;

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Μα αυτό είναι γιογιό!

ΚΑΡΟΛΟΣ Δεν έχει σημασία, σεβασμιότατε, σύμβολα είναι όλα. Ένας ιερωμένος μάλιστα, δεν περιμένει να το μάθει από μένα, ε; Τι συμβαίνει όμως, τι; Μήπως ζητήσετε ακρόαση χωρίς να το ξέρω και σας βλέπω έτσι μπροστά μου;

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Μην αστειεύεστε κύριε. Γνωρίζω πως η κλίκα που διαρκώς μηχανορραφεί πίσω από την πλάτη μας, προσπαθεί να σας επιβάλλει να δεχθείτε την Παρθένα που γίνεται τόση κουβέντα για αυτή

τελευταία. Ήρθαμε να σας πούμε, ο κοντόσταβλος Λατρεμούϊγ κι εγώ, πως αυτό δεν πρόκειται να το δεχτούμε ποτέ.

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Ποτέ!

ΚΑΡΟΛΟΣ Να ‘το βέβαια, τι σου λεγα μαμάκα, να ‘τα. Κύριοι, άκουσα προσεκτικά τις καλές σας συμβουλές. Θα τις μελετήσω και θ ‘αποφασίσετε εσείς. Μπορείτε να πηγαίνετε τώρα. Η ακρόαση τελείωσε.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Σας ξαναλέω, κύριε, μην αστειεύεστε!

ΚΑΡΟΛΟΣ Τα βλέπεις, μαμά; Μια φορά αποφάσισα να μιλήσω σαν βασιλιάς και όλοι νομίζουν πως αστειεύομαι. Άστε με λοιπόν να παίξω το γιογιό μου με την ησυχία μου.

[Ο αρχιεπίσκοπος προσπαθεί να πείσει τον Κάρολο να δεχθεί την Ιωάννα, επικαλούμενος τη φήμη της και τις ελπίδες της πολιορκημένης Ορλεάνης.]

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Η θαυμαστή φήμη, κύριε, αυτής της παρθένας έφτασε πριν από αυτήν. Ένας ανεξήγητος ενθουσιασμός. Φαίνεται πως στην πολιορκημένη Ορλεάνη μιλάνε για αυτή, και την περιμένουν να τους σώσει. Την οδηγεί, λένε, το χέρι του Θεού. Το ξέρω, όλος ο κόσμος είναι σύμφωνος, απ’ τον τελευταίο υπηρέτη ως τις μεγάλες αρχόντισσες της αυλής σας, το βλέπω, να δεχτείτε αυτή τη χωριατοπούλα μπας και σώσει τη Γαλλία. Θα μου επιτρέψετε όμως να το χαρακτηρίσω παράλογο, εξωφρενικό.

[Ο Κάρολος παίζει με το γιο γιο του και τραγουδάει.]

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Μα κύριε! Μα κύριε, επιτέλους, κύριε! Εγώ σας μιλώ για μία από τις πιο σοβαρές υποθέσεις του κράτους, και εσείς παίζετε γιογιό!

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, στάσου Σεβασμιότατε, πρέπει να συνεννοηθούμε. Θέλετε να παίζω γιογιό ή να κυβερνάω; Θέλετε να κυβερνήσω;

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Δεν είπαμε και ως εκεί!

ΚΑΡΟΛΟΣ Όχι, εγώ… λέω… θέλω.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Θα ήθελα μόνο να αναγνωρίσετε τις προσπάθειές μου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Τις αναγνωρίζω. Τις εκτιμώ, αλλά τις βρίσκω εντελώς ανώφελες. Όλος ο κόσμος θέλει να δεχτώ αυτή τη μικρή, ψέματα; Εγώ λοιπόν θα δεχτώ αυτό το κορίτσι, και αν με κάνει να ενδιαφερθώ για τη σωτηρία της Γαλλίας, θα πει πως μπορεί πραγματικά να κάνει θαύματα!

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Μια χωριατοπούλα μπρος στον βασιλιά!

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, όχι, όχι, όχι, εμένα μ αρέσει να δέχομαι λογιό λογιό ανθρώπους εδώ μέσα. Δεν το λέω βέβαια αυτό για τον κύριο Λα Τρεμούϊγ, που μας ήρθε γραμμή από το μπούτι του Δία. Αλλά και σεις σεβασμιότατε, αν δεν απατώμαι, ο παππούς σας ήταν κρασέμπορας. Άχου, κοίτα να δεις, έχω μια θαυμάσια ιδέα. Θα κάνω μεγάλο ρεζιλίκι στην παρθενούλα μας. Ουχ, ναι, θα ντύσουμε με βασιλικά ρούχα έναν ακόλουθο, θα τον καθίσετε πάνω στο θρόνο και εγώ θα κρυφτώ κάπου εκεί τριγύρω, Σκέψου την ώρα που θα βγάζει λόγο η θεόσταλτη Ιωάννα στον υπηρέτη μου. Θα γελάσει κάθε πικραμένος. Βασίλισσα, μαμάκα, βασίλισσα, μαμάκα, έλα να πηγαίνουμε. Έλα γουργουρίζει η κοιλιά μου. Έλα, τα παϊδάκια. Έλα, μαμά, πάμε

[Ο Κάρολος και η Ιολάνδη αποχωρούν.]

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Εγώ λέω να τον αφήσουμε να κάνει το κέφι του.

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Αρχιεπίσκοπε, διοικώ το στράτευμα και το μόνο που μπορώ να είπω είναι ότι ο ασθενής, η Γαλλία δηλαδή, δεν θεραπεύεται δια της επιστημονικής ιατρικής μεθόδου δηλαδή. Δηλαδή, δεδομένου ότι όπλα δεν υπάρχουν, άντρες δεν υπάρχουν, τρόφιμα δεν υπάρχουν, στρατός με λίγα λόγια δεν υπάρχει, άρα

και ο επιστήμων ιατρός τον οποίον διοικώ δηλαδή, δεν υπάρχει. Δηλαδή, άστα να πάνε στο διάολο σεβασμιότατε. Δεν ξέρω εάν με αντιλήφθειτε, δηλαδή.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Κοντόσταβλε, βέβαια, δεν κατάλαβα τι θέλετε να πείτε, εσείς βλέπετε οι στρατιωτικοί μιλάτε μιαν ιδικήν σας γλώσσα,. Τέλος πάντων, όμως εκείνο που εγώ έχω να πω είναι ότι, δεν ξέρεις πιο είναι το πρόσωπο του θεού και ποιο του διαβόλου. Ας είναι. Ας δοκιμάσουμε και τη μικρή χωριατοπούλα. Ο κύβος ερρίφθη!

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Ερρίφθω.

[Οι αυλικοί ετοιμάζουν την υποδοχή. Ένας νεαρός ακόλουθος, ντυμένος με τα βασιλικά ενδύματα, κάθεται στον θρόνο. Ο πραγματικός Κάρολος στέκεται ανάμεσα στους άλλους.]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Προσκύνησε τον βασιλιά σου, μικρούλα μου. Μα, στον θρόνο είναι ο βασιλιάς σου. Προσκύνησέ τον.

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, όχι, όχι! Δεν είναι αυτός ο βασιλιάς μου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Δεν είναι αυτός ο βασιλιάς σου; Μα τότε ποιος είναι;

[Η Ιωάννα κοιτάζει τους συγκεντρωμένους, αναγνωρίζει τον πραγματικό Κάρολο ανάμεσα στους αυλικούς και τον πλησιάζει. Η προσφώνησή της ματαιώνει το τέχνασμα.]

ΙΩΑΝΝΑ Ευγενικέ, δελφίνε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Τι με θέλετε, δεσποινίς;

ΙΩΑΝΝΑ Λέγομαι Ιωάννα η Παρθένα;

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, ωραία.

ΙΩΑΝΝΑ **Ο** βασιλιάς των ουρανών σάς παραγγέλλει με το στόμα μου, πως θα στεφθείτε στην πολιτεία του Ρεμς. Και θα είστε ο τοποτηρητής του βασιλιά των ουρανών, που είναι βασιλιάς της Γαλλίας.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ρε σείς, με γνώρισε! Αχ ναι, βέβαια. Ωραία τα λέτε δεσποινίς μου, αλλά το Ρεμς το έχουν οι Εγγλέζοι, απ' ό,τι ξέρω τουλάχιστον. Εγώ πώς θα πάω;

ΙΩΑΝΝΑ Νικώντας τους, ευγενικέ δελφίνε. Με τη βία φυσικά. Θα αρχίσουμε από την Ορλεάνη και μετά θα πάμε στο Ρεμς.

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Αυτό δεν προσπαθούμε να κάνομεν όλοι οι στρατηγοί; Κι όμως δεν το κατορθώνουμε, δ ιών είναι ακατόρθωτον!

ΙΩΑΝΝΑ Εγώ θα το καταφέρω.

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Διά ποίου τρόπου, δηλαδή;

ΙΩΑΝΝΑ Με τη βοήθεια του Υψίστου, που με έστειλε εδώ.

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Υπάρχουν δηλαδή υπεύθυναι πληροφορίαι, αι οποίαι πληροφορίαι αναφέρουν ότι ο Θεός απεφάσισε δηλαδή, να ξαναπάρωμεν την Ορλεάνην; Και ποίαι αι πηγαί των πληροφοριών, δηλαδή;

ΚΑΡΟΛΟΣ Μα, τι λέτε δεσποινίς μου τώρα; Εδώ δεν τα κατάφερε το μπούτι του Δία, και θα τα καταφέρετε εσείς;

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε, ναι, Να πάρουμε την Ορλεάνη και να διώξουμε τους Εγγλέζους απ' τη Γαλλία.

ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ Διατί τας πληροφορίας αυτάς, δηλαδή, ο Θεός δεν τας στέλνει απευθείας; Διατί μέσω εσού; Δεν εννοώ, δηλαδή.

ΙΩΑΝΝΑ Έτσι θέλει ο Θεός, μέσω εμού.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Κόρη μου.

ΙΩΑΝΝΑ Παρακάτω, άλλος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Λες πως ο Θεός θέλει να ελευθερώσει το βασίλειο της Γαλλίας, αν αυτή είναι η θέλησή Του, τότε δεν χρειάζεται στρατιώτες.

ΙΩΑΝΝΑ Α, Σεβασμιότατε, ο Θεός δεν αγαπά τους τεμπέληδες. Θα χρειαστεί να πολεμήσουν γερά οι φαντάροι μας, και μετά ο Θεός θα χαρίσει τη νίκη.

ΚΑΡΟΛΟΣ Δεν μου λες, δεν μου λες να σε ρωτήσω κάτι; Πώς με γνώρισες; Εγώ δεν φοράω στέμμα.

ΙΩΑΝΝΑ Ευγενικέ Κάρολε, αυτό το ασήμαντο ανθρωπάκι πάνω στον θρόνο σας, με την κορόνα και τις δαντέλες σας, ήταν βέβαια ένα νόστιμο αστείο, αλλά φαινόταν από μακριά ένα ασήμαντο ανθρωπάκι.

ΚΑΡΟΛΟΣ Μην το λες αυτό, δεν είναι ασήμαντο, είναι γιος ενός μεγάλου άρχοντα.

ΙΩΑΝΝΑ Δεν ξέρω να ξεχωρίζω τους μεγάλους αρχόντους. Έναν βασιλιά όμως ξέρω, κύριε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Εδώ τώρα που τα λέμε, κι εγώ δεν κάνω καμιά ιδιαίτερη φιγούρα.

ΙΩΑΝΝΑ Κι' όμως ο Θεός, εσάς προόρισε, από πάππου προς πάππου και απ' όλη τη μακρά σειρά των βασιλιάδων, να 'στε τοποτηρητής στο βασίλειό του.

ΚΑΡΟΛΟΣ Για ξαναπές το αυτό! Έτσι... Έλα, όχι, να το μάθω απ' έξω.

ΙΩΑΝΝΑ Από πάππου προς πάππου και απ' όλη τη μακρά σειρά των βασιλιάδων...

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Κύριε, κύριε! Οι απαντήσεις αυτής της κόρης είναι στ' αλήθεια γεμάτες ενδιαφέρον και φανερώνουν μια κάποια ευθυκρισία. Όμως το θέμα, το θέμα, είναι λεπτό και χρειάζεται μελέτη και πολλές προφυλάξεις. Προτείνω να συστήσουμε μια μεγάλη επιτροπή από σοφούς, διδάκτορες και καθηγητάς δια να την εξετάσει πολύ καιρό. Εν καιρώ, θα μας υποβάλουν την έκθεσή τους, και εμείς θα τη μελετήσομεν. Όταν έρθει το πλήρωμα του χρόνου, θα βγάλουμε τα συμπεράσματά μας και θα αποφασίσομεν αν πρέπει να τη δεχθόμεν.

ΚΑΡΟΛΟΣ Εάν ζώμεν...

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Ε, λοιπόν, λοιπόν, αρκετά διά σήμερον. Θα την αναλάβω πρώτος εγώ για μια πρώτη ανάκριση. Έλα κόρη μου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Για στάσου, για στάσου, Σεβασμιότατε, στάσου! *[Απευθυνόμενος προς την Ιωάννα.]* Εσύ κάτσε εδώ κοντά μου, μην το κουνάς. Με συγχωρείτε πάρα πολύ, κύριε αρχιεπίσκοπε, αλλά η μικρή εμένα αναγνώρισε, σε μένα απευθύνθηκε. Λοιπόν, θέλω να με αφήσετε μόνο μαζί της, Όλοι σας. Όλοι σας λέγω.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Υψηλότατε! Υψηλότατε! Είναι άπρεπον έτσι απευθείας! Τουλάχιστον δεν ανησυχείτε για την ασφάλειάν σας;

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, λες να... Καλά, αυτό θα το κρίνω εγώ. Αντλώ αυτό το δικαίωμα από... *[Προς την Ιωάννα]* Πώς το 'πες;

ΙΩΑΝΝΑ Πάππου προς πάππου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Από πάππου προς πάππου, σε όλη τη μακρά σειρά των βασιλέων.

ΙΩΑΝΝΑ Μπράβο, Κάρολε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Καλά δεν τα λέω;,

ΙΩΑΝΝΑ Μπράβο!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ωραία, μπράβο. Πηγαίνετε, κύριοι. Διαταγή του βασιλέως! Πηγαίνετε! Πηγαίνετε, λέγω! Μη...μη...μη...μη μου αντιλέγει κανείς, παρακαλώ. Αντιρρήσεις δεν θέλω. Πηγαίνετε, πηγαίνετε, πηγαίνετε!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Εγώ δεν πάω πουθενά! Δεν πάω πουθενά!

ΚΑΡΟΛΟΣ Εγώ λέω να πας μέσα για θα σου δώσω καμιά στα μούτρα. Αϊ πήγαινε μέσα.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Είμαι βασίλισσα! Είμαι βασίλισσα!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ρε άντε που είσαι βασίλισσα. Επειδή είσαι βασίλισσα, πρέπει να... πάρτη και φύγε, πάρτη και φύγε.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Θα το πω στη μαμά μου!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ποια μαμά σου, βρε εκεί χάμω; Εκεί είναι η μαμά σου. Πες ό,τι θες.

ΑΓΝΗ Εγώ δεν φεύγω, εγώ είμαι ερωμένη του βασιλιά.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Σε παρακαλώ, πρέπει να αφήσουμε το βασιλιά μόνο του.

ΚΑΡΟΛΟΣ Αγνή μου, σε παρακαλώ. Θα πας μέσα, άκουσέ με.

ΑΓΝΗ Δεν θα σ' αφήσω μόνος σου μ' αυτή τη χωριατοπούλα.

ΚΑΡΟΛΟΣ Μη ζηλεύεις παιδί μου, μπορεί αν είμαι ωραίος, αλλά, εγώ εσένα θέλω. Εσένα και το γιο γιο μου, δεν θέλω τίποτα άλλο. *[Φεύγουν όλοι]* Α, καλέ, φύγανε. Κοίτα που φύγανε! Λοιπόν, είσαι μαγκιόρο κορίτσι. Ω πω πω, πρώτη φορά καταφέρουν να με υπακούσουνε.

[Ο Κάρολος κοιτάζει την Ιωάννα με ξαφνική καχυποψία. Εκείνη του χαμογελά σοβαρά.]

Δεν πιστεύω όμως να ...να δηλαδή αυτό που είπε ο παπάς, να ήρθες να με σκοτώσεις, ε; Κάνα κρυμμένο μαχαίρι έχεις πουθενά;... Μη... μην το κάνεις τζάμπα θα πάμε και οι δύο μας. Όχι στο λέω τζάμπα, τζάμπα, τζάμπα. Όχι μωρέ, όχι, εσύ έχεις αγαθή όψη. Ανάμεσα σε τόσα κτήνη που με περιτριγυρίζουν, κοντεύω να ξεχάσω τι θα πει καλοσυνάτο πρόσωπο. Δεν μου λες, είστε πολύ έτσι με καλοκάγαθα μάτια στη Γαλλία;

ΙΩΑΝΝΑ Είναι γεμάτη η πατρίδα μας μεγαλειότατε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ναι μωρέ, μόνο που εγώ δεν σας βλέπω ποτέ. Παπάδες και στρατηγούς βλέπω κάθε μέρα. Α, έχω μια ιδέα. Θα μείνουμε κλεισμένοι οι δύο μας εδώ μέσα τουλάχιστον μια ώρα. Έτσι θα τους κάνουμε εντύπωση. Όμως αν μου μιλάς για το θεό και το βασίλειο της Γαλλίας θα σκυλοβαρεθούμε, στο λέω, Θες να μιλήσουμε για τίποτα άλλο; Άχου, το βρήκα. Παίζεις χαρτιά, ε;

ΙΩΑΝΝΑ Ούτε ξέρω τι είναι.

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, χάνεις, τα χαρτιά δεν ξέρεις; Είναι ένα καταπληκτικό παιχνίδι που βρήκανε για τον μπαμπά, όταν ήταν άρρωστος. Θα στο μάθω, θα στο μάθω. Εγώ βέβαια, τα 'χω βαρεθεί αυτά τα χαρτιά, τα παίζω χρόνια, αλλά εσένα θα σ' αρέσουνε. Είμαι βέβαιος ότι θα σ 'αρέσουνε. *[Ο Κάρολος ψάχνει μέσα σε ένα σεντούκι για την τράπουλα.]* Στάσου να τα κοιτάξω που τα' χω, ναι. Ελπίζω να μη μου τα 'χουνε κλέψει. Εδώ μέσα όλα μου τα κλέβουνε. Όποιος προφτάσει εδώ μέσα κλέβει, κλέβει ό,τι βρει μπροστά του. Πουν' την η ρημάδα. Α να τη!. [Ο Κάρολος επιστρέφει με την τράπουλα.] Να την η τραπουλίτσα, η τράπουλα. Ξέρεις, την έχω κληρονομήσει από τον πατέρα μου, πού να βρω τώρα

λεφτά εγώ να πάρω άλλη; Αλήθεια, το ξέρεις πως ο μπαμπάς ήταν τρελός; Βέβαια, λοιπόν είναι μερικές φορές που θα ‘θελα να ‘μια γνήσιος γιος του, για να νιώθω σίγουρα πως είμαι βασι*λιάς. Άλλες φορές πάλι λέω, μωρέ καλύτε*ρα που είμαι μπάσταρδος, για να μην τρελαθώ και εγώ στα γερατειά μου σαν τον μακαρίτη τον μπαμπά.

ΙΩΑΝΝΑ Τι θα προτιμούσες ανάμεσα στα δυο, Κάρολε;

ΚΑΡΟΛΟΣ Μπα; Μου μιλάς στον ενικό; Παράξενα πράγματα. Έχω την εντύπωση πως δεν θα βαρεθώ σήμερα. Έξοχα, Έξοχα. Τι λέγαμε; Α ναι, τι προτιμώ από τα δύο; Τρελός ή μπάσταρδος. Ε; Αυτό λέγαμε. Λοιπόν, προτιμώ μπάσταρδος. Μου’ ρχεται μάλιστα να τα παρατήσω όλα, να μαζέψω όλα τα λεφτάκια που μου απομένουνε και να το σκάσω στο εξωτερικό. Να ζήσω ήσυχος. Αμέ! Νομίζω μάλιστα πως αυτό πρέπει να κάνει εγκαίρως κάθε φρόνιμος βασιλιάς.

ΙΩΑΝΝΑ Σήμερα, έχεις κουράγιο, Κάρολε;

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε λιγουλάκι έχω, δεν είδες που έδιωξα τον αρχιεπίσκοπο;

ΙΩΑΝΝΑ Από σήμερα θα ‘χεις κάθε μέρα κουράγιο.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ξέρεις κάνα κόλπο;

ΙΩΑΝΝΑ Ναι.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ω, μπας και είσαι λίγο μάγισσα; Όχι, πες το μου μένα, πες το μου, δεν θα το πω σε κανέναν. Ξέρεις θα σε βασανίσουνε. Μπα μπα, και εμένα δεν μ αρέσουν τα βασανιστήρια καθόλου. Μια φορά με βάλαν με το ζόρι να δω που κάψαν μια αιρετικιά. Και όλη τη νύχτα που έκανα εμετό. Δεν μπορώ.

ΙΩΑΝΝΑ Όχι Κάρολε, όχι. Όχι, δεν είμαι μάγισσα αλλά… αλλά έχω κάποιο κόλπο.

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, μου το πουλάς; Θα σου κάνω ένα γραμμάτιο για το θησαυροφυλάκιο.

ΙΩΑΝΝΑ Στο δίνω τζάμπα.

ΚΑΡΟΛΟΣ Τζάμπα; Α όχι, αυτό δεν μ αρέσει. Στην εποχή μας το τζάμπα κοστίζει πολύ. Όχι, όχι, όχι, κάτι κρύβεται από πίσω. Για στάσου, δεν πιστεύω να με νομίζεις και εσύ ηλίθιο, ε; Παριστάνω τον ηλίθιο για να με αφήνουν ήσυχο, αλλά κόβει το νιονιό μου.

ΙΩΑΝΝΑ Το ξέρω, Κάρολε, κόβει και παρακόβει. Από δω και πέρα, θα’ μαι εγώ κοντά σου να σε υπερασπίζω.

ΚΑΡΟΛΟΣ Λες;

ΙΩΑΝΝΑ Εγώ είμαι δυνατή, Κάρολε, δεν φοβάμαι.

ΚΑΡΟΛΟΣ Αμ εγώ δεν είμαι, εγώ φοβάμαι, τρέμω!

[Ο Κάρολος καλεί την Ιωάννα να καθίσει και της δείχνει τα χαρτιά.]

Λοιπόν, κάτσε στο μαξιλάρι, αλλά κάτσε να σου δείξω εγώ πώς παίζουν τα χαρτιά,

ΙΩΑΝΝΑ Αν θες μετά, εγώ, θα σου δείξω κάτι άλλο.

ΚΑΡΟΛΟΣ Αχ, τι, τι;

ΙΩΑΝΝΑ Να μη φοβάσαι.

ΚΑΡΟΛΟΣ Εντάξει, εντάξει. Λοιπόν, τώρα κοίτα. Βλέπεις τα χαρτιά; Έχουν πάνω φιγούρες. Βαλέδες, βασίλισσες, βασιλιάδες. Και τα άλλα χαρτιά έχουνε μικρές καρδιές, μπαστούνια, σπαθιά, καλά, είναι ο στρατός. Έχεις μπόλικο στρατό; Νικάς. Λοιπόν, τα χαρτιά μοιράζονται στην τύχη και αρχίζει η μάχη. Ανάλογα με την αξία τους, το ένα χαρτί νικάει το άλλο.

[Ο Κάρολος ανακατεύει και δείχνει τα χαρτιά, εξηγώντας την αξία τους.]

Ποιο είναι το δυνατότερο χαρτί από αυτά που βλέπεις εδώ, μπορείς να μου πεις;

ΙΩΑΝΝΑ Ο βασιλιάς.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ναι, βέβαια, είναι ένα δυνατό χαρτί ο βασιλιάς, αλλά υπάρχει και δυνατότερο. Αυτό, αυτό, ξέρεις πώς το λένε αυτό;

ΙΩΑΝΝΑ Θεό, αυτός διατάζει τους βασιλιάδες.

ΚΑΡΟΛΟΣ Όχι βρε μπουμπουνοκέφαλη, ας τον Θεό και μια στιγμή στην ησυχία του. Ο άσος είναι. Ο άσος.

ΙΩΑΝΝΑ Ποιος άσος καλέ; Με συγχωρείς, αλλά τα χαρτιά σου είναι ηλίθια. Ποιος μπορεί να ναι δυνατότερος από τους βασιλιάδες έξω από το θεό, ε;

ΙΩΑΝΝΑ Ο άσος, ο άσος χαζοπούλι μου. Αμέ. Πες το Θεό αν θέλεις εσύ, αλλά αυτόν τον άσο, αυτόν τον θεό, όπως το λες, τον έχουνε όλα τα στρατόπεδα. Κούπα, μπαστούνι, σπαθί, καρό. Ένας άσος, ένας θεός για κάθε χρώμα, για κάθε γούστο, για κάθε ιδεολογία. Διαλέγετε και παίρνετε. Μα τίποτα δεν σκαμπάζετε στο χωριό σας, πουλάκι μου; Όλοι έχουμε από ένα θεό, πολλές φορές μάλιστα τον ίδιο. Τι νομίζεις τώρα δηλαδή εσύ; Οι Εγγλέζοι που μας σκοτώνουνε δεν έχουνε θεό; Έχουνε και παραέχουνε. Ένα Θεούλι που τους προστατεύει και τους κάνει να νικάνε μάλιστα. Βέβαια εμείς δεν πρέπει να τα λέμε αυτά δυνατά τα λόγια, γιατί έτσι και ο κάθε φαντάρος την ώρα που πολεμάει και πιστεύει πως ο θεός θα του χαρίσει τη νίκη, έτσι και αυτός ο φαντάρος σκεφτεί πως και ο εχθρός έχει το Θεό του και θα τον βοηθήσει και αυτόν να νικήσει, ωχ, καήκαμε. Λοιπόν, πάρ' το απόφαση, ο θεός είναι με όλο τον κόσμο, και καλά κάνει βέβαια. Είναι ο διαιτητής που σημειώνει τους πόντους και στο τέλος δίνει τη νίκη σε αυτόν που έχει τους πιο πολλούς πόντους, δηλαδή πιο πολλά λεφτά, πιο πολύ στρατό. Δεν μπορώ να καταλάβω λοιπόν, γιατί εσύ έχεις την αξίωση να 'ναι ο Θεός μαζί μας, έτσι όπως καταντήσαμε τώρα.

ΙΩΑΝΝΑ Ακριβώς για αυτό!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ω, δεν τον ξέρεις καλά τον Θεό.

ΙΩΑΝΝΑ Καλύτερα από σένα, Κάρολε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Εκεί, το βιολί σου εσύ.

ΙΩΑΝΝΑ Κάρολε, Κάρολε!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, τι Καρολε:

ΙΑΩΝΝΑ Ο θεός, δεν είναι με τους πιο δυνατούς, είναι με αυτούς που έχουν το περισσότερο θάρρος. Ο Θεός δεν αγαπάει τους φοβιτσιάρηδες.

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, μα τότε δεν θ 'αγαπάει και εμένα, κι αφού δεν με αγαπάει αυτός, γιατί να τον αγαπάω κι εγώ; Αν μου 'δινε θάρος να δεις πώς θα τον αγαπούσα. Αυτό θέλω μωρέ, γιατί δεν μου το δίνει;

ΙΩΑΝΝΑ Μα, τι θαρρείς λοιπόν πώς είναι ο θεός, η παραμάνα σου; Που δεν έχει άλλη δουλειά παρά να ασχολείται με τον κανακάρη της; Δοκίμασες ποτέ, Κάρολε, με αυτό το λίγο θάρρος που έχεις, να δεις, τι μπορείς να κάνεις; Δεν σκέφτεσαι τον γιο σου, Κάρολε; Τι θα του παραδώσεις αύριο; Αυτό το κομματάκι της Γαλλίας ροκανισμένο από τους Εγγλέζους; Μα δεν ντρέπεσαι; Κι ‘όταν μεγαλώσει ο γιος σου τα ίδια θα λέει; Πως φταίει ο Θεός, όπως λένε και στο χωριό μου οι φοβιτσιάρηδες, όταν οι κλέφτες κλέβουν τα γίδια τους, και δεν παίρνουν ένα ματσούκι να τους τσακίσουν στο ξύλο. Μα είσαι τόσο δειλός, λοιπόν Κάρολε;

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε, είμαι αφού στο’ πα, φοβάμαι, τι να κάνω;

ΙΩΑΝΝΑ Και άκουσέ με, πρόσεξέ με, θα σε κάνω εγώ να μη φοβάσαι. Τι νομίζεις, εγώ δεν φοβήθηκα; Μωρέ και φοβήθηκα, και τα ‘χασα και μπέρδευα τα λόγια μου, αλλά όπως λένε στο χωριό μου: Λέγε, λέγε πίτσι, πίτσι, γίνεται γυναίκα το κορίτσι.

ΙΩΑΝΝΑ Και καλά πώς τα καταφέρνεις;

ΚΑΡΟΛΟΣ Κάνω ότι δεν φοβάμαι. Δοκίμασε και εσύ μια φορά. Πες μέσα σου: Εντάξει, φοβάμαι, αλλά αυτό είναι δική μου δουλειά, παρακάτω και συνεχίζεις, κι όταν συναντήσεις κάτι πολύ δύσκολο μπροστά σου, που θα σε κάνει να τρομάξεις.....

ΚΑΡΟΛΟΣ Ας πούμε το μπούτι του Δία.

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, ή ας πούμε τον Αγγλικό στρατό, ταμπουρωμένο γερά. Λες μέσα σου: Εντάξει, είναι πιο πολλοί, είναι πιο δυνατοί και φοβάμαι. Άμα όμως τους κοπανήσω έτσι μια γερή ξαφνικά κι εγώ και το ξανασκάσω, δεν θα τους κάνω να φοβηθούν κι αυτοί; Ε, θα φοβηθώ και θα κατουρηθώ και εγώ απάνω μου, βέβαια, και θα το στρίψω μια ώρα αρχύτερα, αλλά θα τους έχω τρομάξει κι αυτούς, Στο μεταξύ όμως οι άλλοι, Κάρολε, θα έχουν μείνει κατάπληκτοι από το χτύπημα που τους έδωσες και θα σκέφτονται: Μα δεν φοβήθηκε ο άτιμος, είναι τόσο θαρραλέος; Κι έτσι θα βγεις και κερδισμένος από πάνω, γιατί εσύ θα ‘χεις τελειώσει να φοβάσαι, όταν οι εχθροί σου θα αρχίσουν να σε λογαριάζουν πια. Κι έτσι εσύ με την εξυπνάδα σου και τη φαντασία σου, κέρδισες στον μπούγιο.

ΚΑΡΟΛΟΣ Α, αυτό είναι όλο;

ΙΩΑΝΝΑ Αυτό!

ΚΑΡΟΛΟΣ Ναι, αλλά αυτό, δεν...δεν είναι μαγικό!

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, Κάρολε, όχι, όχι, δεν είναι μαγικό. Ο Θεός δεν γυρεύει τίποτα το μαγικό από τους ανθρώπους. Να έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και το κεφάλι ψηλά. Τίποτα άλλο. Τα άλλα, τα φροντίζει εκείνος.

ΚΑΡΟΛΟΣ Δε μου λες; λες να δοκιμάσω και εγώ το κόλπο σου;

[Ο Κάρολος διστάζει, φοβισμένος από την ίδια του την τόλμη.]

ΙΩΑΝΝΑ Χάνεις τίποτα;

ΚΑΡΟΛΟΣ Όχι, δεν χάνω. Λοιπόν, θα ‘ρχίσω από αύριο, αύριο για να προετοιμαστώ.

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, όχι, όχι, αύριο, τώρα αμέσως, Κάρολέ μου, είσαι πανέτοιμος.

ΚΑΡΟΛΟΣ Τώρα αμέσως; Να να... τώρα αμέσως. Δηλαδή να φωνάξουμε τον αρχιεπίσκοπο και το Λα Τρεμούϊγ, και να τους πούμε πώς σου αναθέτω τη διοίκηση του στρατού για να δούμε τι μούτρα θα κάνουν;

ΙΩΑΝΝΑ Να τους φωνάξουμε.

ΚΑΡΟΛΟΣ Όχι, όχι, όχι, όχι, όχι, δεν γίνεται δεν γίνεται όχι μη μου το λες, πεθαίνω από το φόβο μου, μόνο που το σκέφτομαι.

ΙΩΑΝΝΑ Το πιο δύσκολο έγινε, Κάρολέ μου. Όσο φοβήθηκες, φοβήθηκες. Το μυστικό είναι όταν θα παρουσιαστούν μπροστά σου να μη φοβάσαι. Πες μου τώρα, φοβάσαι πολύ; Πάρα πολύ; Αυτή τη στιγμή, φοβάσαι;

ΚΑΡΟΛΟΣ Να,,,να...να...να μη στα λέω....

ΙΩΑΝΝΑ Κρατήσου, κρατήσου, Κάρολέ μου, έχεις κερδίσει το παιχνίδι. Όταν αρχίσουν να φοβούνται αυτοί με το ύφος σου, εσύ θα' χεις τελειώσει. Όλο το μυστικό, είναι να έχεις φοβηθεί εσύ πρώτος, και πριν απ' τη μάχη. Θα δεις, τους φωνάξω.

[Η Ιωάννα καλεί τον Αρχιεπίσκοπο και τον Λα Τρεμούϊγ. Ο Κάρολος προσπαθεί να συγκρατήσει τον φόβο του.]

Κύριε Αρχιεπίσκοπε. Κύριε Λα Τρεμούϊγ. Ελάτε αμέσως εδώ. Ο κύριος διάδοχος θέλει να σας μιλήσει.

ΚΑΡΟΛΟΣ Στάσου, Ιωάννα, σκιάζομαι, σκιάζομαι.

ΙΩΑΝΝΑ Σκιάσου, Καρολέ μου, όσο μπορείς περισσότερο, σκιάξου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Όχι, Δεν μπορώ άλλο περισσότερο!

ΙΩΑΝΝΑ Όταν τελειώσεις με το φόβο σου, ο Θεός θα σε κοιτάξει και χαμογελώντας θα σκεφτεί: Μπράβο, Καρολάκι παρόλο το φόβο σου τα κατάφερες και τους φώναξες και τους πήρες τον αέρα. Αδελφέ μου, Κάρολε, σε 10 μέρες θα έχουμε πάρει και την Ορλεάνη. Λέγε λοιπόν, τέλειωσες με τον φόβο σου;

ΚΑΡΟΛΟΣ Μόλις.

ΙΩΑΝΝΑ Τότε το παιχνίδι το κερδίσαμε, αδερφέ μου.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ: Μας φωνάξατε, Υψηλότατε;

[Ο Αρχιεπίσκοπος και ο Λα Τρεμούι εμφανίζονται μπροστά στον Κάρολο.]

ΚΑΡΟΛΟΣ Ναι, σας φώναξα. Σεβασμιότατε, πήρα μια απόφαση. Αναθέτω τη διοίκηση του στρατού μου στην παρθένα από δω.

ΙΩΑΝΝΑ Μπράβο, Κάρολε!

ΚΑΡΟΛΟΣ Αν έχετε αντίρρηση, κύριε Λα Τρεμούϊγ, να μου παραδώσετε αμέσως το ξίφος σας. Είστε υπό κράτηση.

[Ο Αρχιεπίσκοπος και ο Λα Τρεμούι μένουν αποσβολωμένοι.]

ΙΩΑΝΝΑ Μπράβο, Καρολάκι μου, μπράβο!

ΚΑΡΟΛΟΣ Γονατίστε Λά Τρεμούϊγ, γονατίστε. Κι ‘εσείς, Αρχιεπίσκοπε, δώστε την ευλογία σας και γρήγορα μάλιστα.

[Ο Λα Τρεμούι γονατίζει. Ο Αρχιεπίσκοπος δίνει μηχανικά την ευλογία του.]

Δεν έχουμε καιρό, τώρα που τα κάναμε όλοι απάνω μας, εμπρός για την Ορλεάνη, εμπρός για την Ορλεάνη, εμπρός, εμπρός λέγω, εμπρός για την Ορλεάνη.

[Ο Γουόρικ γελά στο βάθος και προχωρεί προς τον Κωσόν. Η σκηνή επιστρέφει στο πλαίσιο της δίκης.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Τώρα εδώ που τα λέμε, είμαι απολύτως βέβαιος δηλαδή, ότι στην πραγματικότητα τα πράγματα δεν έγιναν έτσι ακριβώς. Ασφαλώς θα έγινε κάποιο συμβούλιο, συζητήθηκαν όλα τα υπέρ και τα κατά, και τελικά αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί η μικρή Ιωάννα σαν σωτήρας για να βουλώσουνε και τα στόματα του κοσμάκη, που έψαχνε για κάποιο σωτήρα. Έτσι λοιπόν ακριβώς έγινε η Ιωάννα, το γούρι της Γαλλίας. Συγκίνησε τους Γάλλους, πήρανε φόρα οι φαντάροι τους και άρχισαν να μας βαράνε γερά. Πού ν’ αντέξουν οι δικοί μας, μέχρι και τριπλή ημερίδα ουίσκι τους δίναμε για να πολεμήσουν, αλλά αυτοί τίποτα. Χάναμε τη μια μάχη μετά την άλλη. Βέβαια, διάφοροι ιστορικοί λένε πως τα οχυρά μας ήταν αίσχος, και η Ιωάννα δεν χρειάστηκε να κάνει θαύμα για να τα κάνει στάχτη. Τέλος πάντων. Λοιπόν προχωρούμε, προχωρούμε να τελειώσει, παρακαλώ η δική, να τελειώσει παρακαλώ η δίκη. Τη μικρή Ιωάννα την αιχμαλωτίσαμε τέλος πάντων σε κάποια μάχη, και τώρα είναι στα χέρια μας. Φυσικά από τη στιγμή που δεν μπορεί να προσφέρει τίποτε, ούτε γούρι είναι, ούτε μεσσίας. Όλη η Γαλλία παράτησε τη μικρή Ιωάννα στην τύχη της. Ο Κάρολος και η αυλή του δεν τη χρειάζονται πια, ότι είχε να κάνει η Ιωάννα, το ‘κανε, τον έστεψε βασιλιά. Κκαι αυτός απαλλάχτηκε από το τσιμπουράκι του. Κι έτσι, όλοι και όλες και όλα, ξαναγύρισαν στην παλιά τους πολιτική. Τρώνε καλά, πίνουν καλά και εμείς οι Άγγλοι έχουμε στα χέρια μας τη μισή Γαλλία. Και την Ιωάννα στη φυλακή. Τα άλλα δεν μας ενδιαφέρουν καθόλοy. Παρακαλώ, παρακαλώ Σεβασμιότατε να τελειώσει η δίκη. Σας παρακαλώ κύριοι δικασταί, πρέπει να τελειώσει γρήγορα η δίκη, έχω κι εγώ δουλειά. Με περιμένει η μνηστή μου για ιππασία, έτσι δεν είναι;

[Ο Κωσόν απευθύνεται στην Ιωάννα με ήρεμο αλλά επίμονο τόνο.]

ΚΩΣΟΝ Ιωάννα, άκουσέ με και προσπάθησε να με καταλάβεις. Βρισκόμαστε πια σε ειρήνη με τους Άγγλους. Έχουμε αναγνωρίσει για βασιλιά μας, τον βασιλιά της Αγγλίας, και ο δικός μας ο Κάρολος, αυτό το γελοίο ανθρωπάκι που τον. έκανες και βασιλιά, βασιλεύει σε ένα μικρό κομματάκι της Γαλλίας, και όπως ξέρεις, σου φέρθηκε πρόστυχα. Έστειλε ένα γράμμα σε όλες τις πολιτείες του και λέει πως τον ξεγέλασες και πως είσαι μια θεοπάλαβη χωριατοπούλα, τίποτα άλλο. Όλα λοιπόν τέλειωσαν. Κι εμείς εδώ πέρα, προσπαθούμε τώρα με όλη μας τη δύναμη και την καλή μας πίστη, να σε φέρουμε ξανά στην αγκαλιά της αγίας μητρός εκκλησίας. Αγαπάμε και εμείς τη Γαλλία όσο και εσύ, πίστεψέ μας. Δεν υπήρχε άλλη λύση, έπρεπε να συνθηκολογήσουμε, να δεχτούμε τον Ερρίκο της Αγγλίας για βασιλιά μας, για να μπορέσουμε να ξαναστυλώσουμε την πατρίδα μας, που τη βούλιαξε αυτός ο ατέλειωτος πόλεμος. Πρέπει λοιπόν, πρώτα από όλα να παραδεχτείς ότι όλα τέλειωσαν, και αυτό πρέπει να κάνουν κι όλοι οι άλλοι Γάλλοι που εξακολουθούν να πολεμάνε. Σε βεβαιώνω λοιπόν, πως είναι υποχρεωμένη η εκκλησία να μην πιστεύει την κάθε μια χωριατοπούλα που άκουσε φωνές, όπως είναι υποχρεωμένος και ο στρατός να σφαλάει το στόμα του κάθε στρατιώτη που δεν πειθαρχεί, επειδή λέει πως άκουσε φωνές. Και μάλιστα με τρόπο σκληρότερο από το δικό μας, που προσπαθούμε εδώ και μήνες τώρα να σε κάνουμε να λογικευτείς. Λογικέψου λοιπόν, Ιωάννα.

[Η Ιωάννα αντιστέκεται στην πίεση των δικαστών.]

ΙΩΑΝΝΑ Χτυπάτε, χτυπάτε γερά, είναι δικαίωμά σας, όπως είναι και δικό μου δικαίωμα να εξακολουθώ να πιστεύω και να σας λέω όχι.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Αναρχική, επαναστάτρια! Απολωλός γύναιον. Ποιο είναι το μυστικό σου, απολωλός γύναιον;

ΙΩΑΝΝΑ Θάρρος, τίποτα άλλο, αυτό είναι το μυστικό μου.

ΚΩΣΟΝ Και ο Θεός; Δεν ανακατεύτηκε καθόλου ο Θεός;

ΙΩΑΝΝΑ Μα νομίζω πως ο θεός ανακατεύεται όλη την ώρα, κύριε. Όταν μια κοπέλα λέει δυο μυαλωμένες κουβέντες και την ακούνε, αυτό θα πει πως ο θεός είναι παρών. Ο Θεός, κύριε, δεν είναι σπάταλος. Όταν φτάνει δυο παρά δυο μυαλό, γιατί να ξοδευτεί να κάνει θαύμα;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ώστε έτσι, ε, Δεν πιστεύεις στα θαύματα! Όπως μας τα διδάσκουν τα Ευαγγέλια! Και οι εν Κανά γάμοι; Και η ανάστασις του Λαζάρου;

ΙΩΑΝΝΑ Και βέβαια πιστεύω στα θαύματα, αφού τα γράφουν και τα Ευαγγέλια, μάλιστα. Αλλά νομίζω πως θα ήταν κάτι πολύ εύκολο για τον Κύριο, όταν είναι μάλιστα ο Κύριος της ζωής και του θανάτου.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Βλασφημεί! Βλασφημεί το απολωλός γύναιον! Λέει ότι δεν υπάρχουν θαύματα! Ακούστε την!

ΙΩΑΝΝΑ Μα, δεν είπα κάτι τέτοιο, κύριοι. Απλούστατα λέω ότι τα αληθινά θαύματα δεν είναι ταχυδακτυλουργικά κόλπα, σαν κι αυτά που κάνουν οι σαλτιμπάγκοι στην πλατεία του χωριού μου. Τα αληθινά θαύματα, είναι αυτά που κάνουν οι άνθρωποι μόνοι τους, με το θάρρος και την εξυπνάδα που τους έδωσε ο Θεός.

ΚΩΣΟΝ Μα, καταλαβαίνεις τι λες, παιδί μου; Θέλεις να πεις δηλαδή πως το αληθινό θαύμα του Θεού πάνω στη γη είναι ο άνθρωπος και τίποτα άλλο; Ο άνθρωπος, Ιωάννα, είναι γεμάτος αμαρτίες, αδυναμίες.

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, αλλά και δύναμη και θάρρος. Και τη στιγμή ακόμα που είναι κακός, πολύ κακός. Τους είδα εγώ στη μάχη.

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Με συγχωρείτε, Σεβασμιότατε, αλλά η Ιωάννα μάς απαντά με τις αγνές διαισθήσεις της καρδιάς της. Μην την παρεξηγείτε. Έτσι όμως όπως την πιέζουμε με τέτοιες ερωτήσεις, ίσως...'ισως να την κάνουμε να μας πει άλλα από αυτά που θα ήθελε να πει.

ΚΩΣΟΝ Αδελφέ Λαντβενύ, τα λαμβάνουμε όλα υπόψη μας, αλλά το καθήκον μας είναι να την ανακρίνουμε ως το τέλος. Λοιπόν, απάντησε, Ιωάννα: πιστεύεις πως ο άνθρωπος είναι ένα από τα μεγαλύτερα θαύματα του Θεού, ίσως μάλιστα και το μόνο;

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε.

[Ο Κωσόν προσπαθεί να συγκρατήσει την ένταση της αντιπαράθεσης.]

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ο άνθρωπος, καταραμένη, είναι όλος ασέλγεια, ατιμία και όνειρα αισχρά. Όλη νύχτα τριγυρίζει στο κρεβάτι του, ιδρώνει, ξειδρώνει και βασανίζεται. Βασανίζεται από χτηνόδικους πόθους, κυλάει στο βούρκο.

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε, ναι, ναι, αμαρταίνει, κυλάει στο βούρκο. Κι 'άξαφνα όμως, καθώς βγαίνει από ένα παλιόσπιτο, ορμάει σαν αφηνιασμένο άλογο να σώσει ένα παιδάκι άρρωστο. Κι άλλοτε πάλι πεθαίνει για τα μαύρα μάτια μιας κοπελιάς.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Πεθαίνει σαν ζώο! Σαν ζώο μες στο κρίμα, κολασμένος χωρίς ιερά.

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, κύριε, όχι, όχι, όχι. Πεθαίνει λιόλαμπρος και παστρικός. Και ο θεός τον περιμένει χαμογελώντας, γιατί έτσι τους θέλει, έτσι τους έπλασε τους ανθρώπους, να κάνουν και το καλό και το κακό.

[Φωνές που τη χαρακτηρίζουν βλάσφημη.]

ΚΩΣΟΝ Σας παρακαλώ, σας παρακαλώ, σας παρακαλώ. Ησυχάστε, ησυχάστε, ησυχάστε. Ο κύριος ιεροεξεταστής. Ο κύριος ιεροεξεταστής. Παρακαλώ, ήρθε η σειρά σας.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ιωάννα, σ' άφησα σε όλη τη διάρκεια της δίκης να μιλάς, χωρίς να σε ρωτήσω τίποτα. Αντιπροσωπεύω εδώ την ιερά εξέταση, είμαι ο τοποτηρητής της, και ήθελα από την αρχή να σ' αφήσω να φτάσεις μόνη σου εδώ που έφτασες, χωρίς να σε πιέσω καθόλου. Ο κατήγορος βέβαια βλέπει επάνω σου το διάβολο και ο επίσκοπος πιστεύει ότι είσαι μια περήφανη χωριατοπούλα, μεθυσμένη από τις επιτυχίες σου. Εγώ όμως. περίμενα κάτι άλλο να φανεί, και να ‘το που φάνηκε. Έρχομαι από τα βάθη της Ισπανίας, Ιωάννα, γυρίζω όλο τον κόσμο σταλμένος από την ιερά εξέταση για να επιβλέπω τα έργα του Θεού. Όλα αυτά, η Εγγλέζικη κλίκα, ο Κάρολος, ο Ερρίκος, η ειρήνη, ο πόλεμος, εμένα με αφήνουν αδιάφορο. Αυτές είναι χωροφυλακίστικες δουλειές. Έχουμε γι ‘αυτά τους επίσκοπους και τους παπάδες.

[Ο Ιεροεξεταστής στρέφει την προσοχή όλων στην Ιωάννα. Μιλά με ήρεμη, επίμονη αυστηρότητα.]

Η ιερά εξέταση έχει κάτι πιο υψηλό, πιο μυστικό, για να το υπερασπίσει από την εγκόσμια ακεραιότητα της εκκλησίας. Παλεύει στα σκοτεινά, στα μυστικά εναντίον ενός εχθρού που μόνον αυτή μπορεί να αποκαλύψει. Μονάχα αυτή ξέρει πόσο επικίνδυνος είναι. Επιστρατεύει η ιερά εξέτασις, όλη τη σκληρή οργάνωσή της και τας υπηρεσίες πληροφοριών της, άλλοτε για να κατατροπώσει έναν αυτοκράτορα ή έναν πρωθυπουργό, κι άλλοτε για να αναγκάσει να υπογράψει τη δήλωση μετανοίας του έναν επιστήμονα, ένα φοιτητή ένα εργαζόμενο, μόνο και μόνο γιατί είναι όργανα παθιασμένα, παθιασμένα θύματα του ενός και μοναδικού εχθρού μας. Και αυτός ο εχθρός μας Ιωάννα δεν είναι ο κόκκινος σατανάς που βλέπει ο κατήγορος. Ο εχθρός μας είναι ένας και μοναδικός, πρόφερες αυτή ακριβώς τη στιγμή το όνομά του: Είναι ο άνθρωπος. Σήκω απάνω και απάντησε Ιωάννα, τώρα σε ρωτάω εγώ. Είσαι χριστιανή;

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Οι πράκτορές μας που στείλαμε στο χωριό σου, μας είπαν ότι από τις πληροφορίες τους έβγαλαν το συμπέρασμα ότι από πολύ μικρό κορίτσι ήσουνα πολύ θρήσκα. Έμενες, λένε, ώρες γονατισμένη στην εκκλησία, ολομόναχη, χωρίς να προσεύχεσαι, κοιτώντας μόνο τις ζωγραφιές στα τζάμια.

ΙΩΑΝΝΑ Μ ‘άρεσαν πολύ, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Είχες μια μικρή φίλη που την έλεγαν Ωμέτ, και την αγαπούσες. Ήταν ίσως η καλύτερη φίλη σου.

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Γιατί, Ιωάννα, όταν αποφάσισες να φύγεις από το χωριό σου, όλους τους αποχαιρέτησες, εκτός απ’ αυτή τη φίλη σου;

ΙΩΑΝΝΑ Φοβόμουνα, κύριε, μήπως λυπηθώ πολύ.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Αυτή την ανθρώπινη τρυφερότητα όμως, δεν την περιόρισες μόνο στη φίλη σου. Περιποιόσουν τα φτωχά παιδιά, βοήθαγες τους ηλικιωμένους, την πρώτη μέρα μάλιστα που πολέμησες, έβαλες τα κλάματα ανάμεσα στους πληγωμένους στρατιώτες,

[Η ανάκριση αποκτά προσωπικό χαρακτήρα. Ο Ιεροεξεταστής ανακαλεί στοιχεία από την παιδική ζωή της Ιωάννας.]

ΙΩΑΝΝΑ Δεν μπόραγα να βλέπω να τρέχει το γαλλικό αίμα.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ναι, αλλά οι πληροφορίες μας δεν μιλούν μόνο για γαλλικό αίμα, αλλά και για Αγγλικό. Κάποιον Εγγλέζο αιχμάλωτο που τον σκότωσε εν ψυχρώ ένα γαλλικό κτήνος, τον πήρες λέει πεθαμένο στην αγκαλιά σου, βουτηγμένη στα κλάματα, και άρχιζες να τους σφουγγίζεις το αίμα, λέγοντάς του πώς θα πάει στον παράδεισο.

ΙΩΑΝΝΑ Κι ‘αυτό το ξέρετε, κύριε;

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Η ιερά εξέτασις, όλα τα γνωρίζει, Ιωάννα.

[Ο αδελφός Λαντβενύ παρεμβαίνει για να υπερασπιστεί την Ιωάννα. Ο Ιεροεξεταστής αντιδρά οργισμένα.]

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Κύριε ιεροεξεταστά, χαίρομαι πάρα πολύ ακούγοντας να ξαναθυμίζετέ όλες αυτές τις λεπτομέρειες που είχαν απόσιωποιηθεί ως τώρα. Πραγματικά, ό,τι γνωρίζουμε για τη μικρή Ιωάννα, από τα μικράτα της, είναι όλο ταπεινότητα, ευγένεια και χριστιανική ευσπλαχνία.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Σιωπή, αδελφέ Λαντβενύ! Επαναλαμβάνω, και αυτό ισχύει για όλους, τώρα ερωτώ εγώ. Μην ξεχνάτε πως αντιπροσωπεύω την ιερά εξέταση, τη μόνη που έχει το δικαίωμα να διακρίνει τη θεολογική αρετή από την αποκρουστική ανθρώπινη τρυφερότητα. Είσαστε όλοι σας έτοιμοι να συγκινηθείτε, ε; Φτάνει η κατηγορουμένη να είναι μικρούλα με καθαρά μάτια, λίγη καλοσύνη και αθωότητα και αμέσως θέλετε να τη συγχωρέσετε κιόλας. Να σου πετύχουν οι υπερασπιστές της πίστης! Βλέπω πως η ιερά εξέτασις έχει ακόμη μπόλικη δουλειά, θα πρέπει να χτυπήσει για καιρό ακόμη, τσακίζοντας ανελέητα, να αραιώσουν τα δέντρα για να σωθεί το δάσος.

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Όμως ο Κύριος ευλόγησε αυτή την τρυφερότητα, είπε: άφετε τα παιδία ελθήν προς με. Ακούμπησε το χέρι του στον ώμο της μοιχαλίδας και είπε: Ήπαγε εν ειρήνη.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Αδελφέ Λαντβενύ, σου είπα να σωπάσεις! Εκτός αν θέλεις να ασχοληθώ και μαζί σου. Μην ξεχνάς ότι δεν επιτρέψαμε και δεν επιτρέπουμε να μεταφραστούν στη χυδαία γλώσσα τα Ευαγγέλια, διότι έτσι θα αφήναμε τους απλοϊκούς ανθρώπους να βγάλουν δικά τους συμπεράσματα. Ενώ μόνον εμείς, εμείς μόνο ξέρουμε και οφείλουμε να τα ερμηνεύουμε. Είσαι νέος και για αυτό ακόμη μεγαλόψυχος, αδελφέ Λαντβενύ. Η πείρα θα σε διδάξει, πολύ σύντομα μάλιστα, πως νεότητα, μεγαλοψυχία και ανθρώπινη τρυφερότητα είναι τα ονόματα των εχθρών. Αυτά ακριβώς οδηγούν τους αφελείς να πιστεύουν και να αγαπούν τον άνθρωπο. Και όποιος αγαπάει τον άνθρωπο, δεν αγαπάει το Θεό.

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Μα ο Θεός όμως, θέλησε να γίνει άνθρωπος.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Σεβασμιότατε, σας παρακαλώ, σαν πρόεδρο του δικαστηρίου, να αποστερηθείτε για σήμερα τη συνεργασία του νεαρού σας παρέδρου. Θα σας πληροφορήσω μετά τη συνεδρίαση αν πρόκειται να καταθέσω μήνυση εναντίον του. Εναντίον του ή εναντίον όποιου άλλου. Δεν υπάρχει άνθρωπος που να στέκεται αρκετά υψηλά για την ιερά εξέταση. Θα καταδίκαζα και τον εαυτό μου, αν ο Θεός μ άφηνε να πλανηθώ.

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Ρήσον με από. του πονηρού.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Πήγαινε έξω, αδελφέ Λαντβενύ,

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Κύριε ιεροεξεταστά, οφείλω να σας υπακούσω, καθώς και τον σεβασμιότατο επίσκοπο. Φεύγω, σωπαίνω. Παρακαλώ μόνο τον κύριο ημών Ιησού Χριστό, σαν θα μείνετε μόνος μαζί του, να σας φωτίσει και να συλλογιστείτε πόσο ντελικάτος είναι ο μικρός σας εχθρός.

[Ο Λαντβενύ αποχωρεί υπακούοντας στη διαταγή. Η ένταση στο δικαστήριο δεν υποχωρεί.]

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Όσο πιο μικρός και ντελικάτος είναι ο εχθρός μας, όσο πιο τρυφερός, αγνός και αθώος, τόσο πιο επικίνδυνος είναι. Ιωάννα, όταν πρωτάκουσες τις φωνές σου, ήσουν 15 χρονώ, έτσι δεν είναι;

[Ο Ιεροεξεταστής χαμογελά αμφίσημα καθώς εξετάζει τις πρώτες εμφανίσεις των Φωνών.]

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Κάτι το συνηθισμένο. Όπως μας είπε και ο επίσκοπος, τα αρχεία μας είναι γεμάτα από αναφορές ιερέων που μας λένε για κοριτσάκια που ακούνε φωνές. Είναι κι αυτό μια παιδική αρρώστια, Περνάει με ένα καλό μοναστήρι, με βαριές δουλειές ή και με ένα γάμο και μερικά κουτσούβελα. Εσύ όμως εξακολούθησες να τις ακούσεις τις φωνές σου, και μάλιστα σού είπαν κάτι ασυνήθιστο.

ΙΩΑΝΝΑ Μου είπαν να σώσω το βασίλειο της Γαλλίας, να διώξω τους Άγγλους.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Το χωριό σου, υπόφερε από τον πόλεμο;

ΙΩΑΝΝΑ Όχι κύριε, ευτυχώς για μας. Οι Εγγλέζοι πέρασαν απόξω.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ο πατέρας σου είχε περιουσία και οι δουλειές στα χωράφια σας δεν σε στενοχωρούσαν.

ΙΩΑΝΝΑ Αχ μ άρεσε να φυλάω τα προβατάκια μου, αλλά… αλλά δεν ήμουνα μόνο βουσκοπούλα, όπως λέτε όλοι σας. Εμένα στο ράψιμο και στο γνέσιμο καμιά δεν με παράβαινε σε όλη τη Ρουένη.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ήσουνα λοιπόν μια ευτυχισμένη, μπορούμε να πούμε, κοπέλα, και τα βάσανα του πολέμου δεν τα ζούσες, τα άκουγες. Και μια μέρα οι φωνές σου, σού είπαν να φύγεις και να πας να φορτωθείς τη δυστυχία των άλλων. Μα τότε οι φωνές σου, θα ‘πρεπε να σου χουν πει κι όλη την υπόλοιπη ζωή σου. Θα νίκαγες, θα ‘κανες βασιλιά τον Κάρολο και ύστερα θα βρισκόσουνα στα χέρια μας, να σε δικάσουμε και να σε κάψουμε στην πυρά, που είναι κιόλας έτοιμη και σε περιμένει. Έτσι δεν είναι Ιωάννα;

ΙΩΑΝΝΑ Οι φωνές μού είπαν ότι θα πιανόμουνα, αλλά και ότι θα γλιτώσω όμως.

ΙΩΑΝΝΑ Καταλαβαίνεις τώρα τι εννοούσαν οι φωνές σου με αυτό το γλιτωμό; Τον θάνατο εννοούσε Ιωάννα. Κι όμως εσύ παρά τη γνώμη του πατέρα σου και της μάνας σου έφυγες. Γιατί;

ΙΩΑΝΝΑ Κι αν είχα 100 πατεράδες και μανάδες κύριε, κι αν ήταν να λιώσω τα πόδια μου ως τα γόνατα, πάλι θα ‘φευγα, κάτι που θα ‘κανε κάθε άνθρωπος, κύριε, που ξέρει τι θέλει να κάνει. Γιατί δεν είμαι εγώ μόνο ένας μικρός κορυδαλλός όπως με βαφτίσατε εδώ μέσα. Κάθε άνθρωπος είναι ένας κορυδαλλός, μια σταρήθρα που θέλει να τραγουδήσει, μα οι περισσότεροι πνίγονται από ανάγκη ή επειδή πεθαίνουν απ’ τα βόλια των κυνηγών.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Βλασφημίες, Ύψιστε! Κι όλα αυτά γιατί σας έχει κολλήσει η εμμονή ιδέα να υπερασπίζεστε τη γη που γεννηθήκατε. Και φαντάζεστε μάλιστα ότι σας ανήκει κιόλας.

ΙΩΑΝΝΑ Μα ο Θεός δεν θέλει κύριε να κουρσεύουν οι ξένοι τον τόπο μας και να περνάνε για αφεντικά μέσα στο σπίτι μας. Δεν μπορεί να το θέλει. Το ξέρω είναι τέκνα του Θεού και αυτά, αλλά στον τόπο τους, όχι στο δικό μας. Ας φύγουνε από δω και ας είναι ό,τι να ναι. Εγώ πάντως δεν θα πάω ποτέ να τους ζητήσω ρέστα μέσα στην πατρίδα τους.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Έπαρση, αλαζονεία, απολωλός γύναιον. Θα’ κανες καλύτερα να κάτσεις σπιτάκι σου, να γνέθεις και να μπαλώνεις,

ΙΩΑΝΝΑ Εγώ είχα άλλη δουλειά, κύριε. Υπάρχουν κι’ άλλες γυναίκες γι’ αυτές τις δουλειές.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Γιατί τότε δεν περιοριζόσουνα σε προσευχές και σε μετάνοιες, αφού πιστεύεις πως σου μιλούσε θεός. Έτσι θα πετύχαινες πιο γρήγορα το διώξιμο των Άγγλων απ ‘τη Γαλλία

[Η ανάκριση στρέφεται στον πόλεμο και στους συντρόφους της Ιωάννας.]

ΙΩΑΝΝΑ Ο Θεός θέλει να βαράς πρώτα κύριε, η προσευχή είναι το συμπλήρωμα. Προτίμησα λοιπόν να εξηγήσω τα πράγματα πρώτα στον Κάρολο που με πίστεψε, όπως με πίστεψαν και οι καπετάνιοι του. Ο ευγενικός Νινουά και οι μανιασμένοι μου ταύροι, ο Λαχήρ και ο Ξαντράϊ. Α! Τι χαρούμενες μάχες που δώσαμε μαζί, όπως καλπάζαμε την αυγή ο ένας δίπλα στον άλλον.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Για να σκοτώσετε Ιωάννα. Ο θεός όμως είπε: Ου φονεύσεις.

ΙΩΑΝΝΑ Εγώ το' ξερα το ού φονεύσεις παπά μου, ο άλλος όμως απέναντί μου το' ξερε; Μακάρι να το 'ξεραν καλά όλοι οι άνθρωποι αυτό το «ου φονεύσεις» και δεν θα γινόταν κανένας πόλεμος πια.

ΚΩΣΟΝ Σ' άρεσε ο πόλεμος Ιωάννα;

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, όχι, αλλά έπρεπε να πολεμήσω, δέσποτα. Να ξέρατε πώς έκλαιγα τη νύχτα, βλέποντας τόσα πεσμένα κορμιά.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ναι, αλλά την άλλη μέρα ξανάρχιζες.

ΙΩΑΝΝΑ Αφού έτσι το' θελε ο θεός.

ΚΩΣΟΝ Μη βλασφημείς άλλο, Ιωάννα.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Ομολογείς τον αναρχισμό σου, αιρετική επαναστάτρια, σατανικό, απολωλός γύναιον.

ΚΩΣΟΝ Ιωάννα, τι λες, Ιωάννα;

ΙΩΑΝΝΑ Έπρεπε πρώτα να τελειώσει ο πόλεμος. Δεν το καταλαβαίνετε; Είτε μου το 'λεγε ο θεός είτε όχι. Μα δεν καταλαβαίνετε τόσο απλά πράγματα και είστε και σοφοί; Κάτι που καταλαβαίνει και ο πιο βλάκας στρατιώτης. Ψέματα, Λαχήρ;

[Ο Λαχήρ εμφανίζεται από το πλήθος, μεγαλόσωμος και οπλισμένος. Οι υπόλοιποι βυθίζονται στη σκιά· ακούγεται από μακριά απαλή μουσική από φλογέρες. Η Ιωάννα τον πλησιάζει συγκινημένη.]

Λαχήρ, Λαχήρ!

ΛΑΧΗΡ Σωστά κυρά Ιωάννα.

ΙΩΑΝΝΑ Λαχήρ!

ΛΑΧΗΡ Κυρά Ιωάννα! Λοιπόν , κυρά Ιωάννα, κάναμε την προσευχούλα μας όπως το χαμε πει. Τι θα γίνει τώρα; Δεν θα χτυπηθούμε και με καμιά Εγγλέζικη φοράδα;

ΙΩΑΝΝΑ Καλέ μου, Λαχήρ, γουρούνι μου εσύ. Ω, τι όμορφα που μυρίζεις!

ΛΑΧΗΡ Ε, λίγο κοκκινέλι και λίγο κρεμμύδι μόνο. Ε ξέρεις τώρα, είναι το πρωινό μου ρόφημα. Μη νοιάζεσαι, έκανα την προσευχή μου πριν, κι έτσι δεν βρώμαγα του θεού όσο του μίλαγα. Α, μην κοντοζυγώνεις όμως και πολύ, γιατί τώρα ζέχνω.

ΙΩΑΝΝΑ Μυρίζεις όμορφα, Λαχήρ!

ΛΑΧΗΡ Ε, τώρα μη με δουλεύεις, κυρά Ιωάννα. Συνήθως μου λένε πως σκυλοβρωμάω και πως είναι ντροπή για έναν χριστιανό. Λες, κυρά Ιωάννα, μ' όλες τις αμαρτίες μου να πάω στον Παράδεισο;

ΙΩΑΝΝΑ Μα ο Παράδεισος, βρε κουτεντέ, είναι γεμάτος από τέτοια θηρία σαν κι εσένα!

ΛΑΧΗΡ Κι εμένα μου τον λέγανε για μπαμπούλα τον Θεό! Που να τους πάρει ο διάολος τη μάνα τους και τον...

ΙΩΑΝΝΑ Λαχήρ!

ΛΑΧΗΡ Συγγνώμη, συγγνώμη!

ΙΩΑΝΝΑ Αν ξαναβλαστημίσεις, Λαχήρ…

ΛΑΧΗΡ Α, από χαρά μου ξέφυγε. Για να Του Πω έτσι ευχαριστώ.

ΙΩΑΝΝΑ Λες και δεν το ξέρε! Αλλά μην ξαναρχίσεις, έτσι; Μπρος, άντε, αρκετά είπαμε. Στ' άλογατά μας τώρα, παλικαρά μου! Στ' άλογατά μας! Τι όμορφα που είναι, Λαχήρ! Πρωί πρωί να πηγαίνεις με τ' άλογο, να μυρίζεις το νοτισμένο χορτάρι! Αχ, αυτή η μοσκοβολιά της αυγής!

ΛΑΧΗΡ Κι αν μας επιτεθούν οι Εγγλέζοι;

ΙΩΑΝΝΑ Θα τους επιτεθούμε κι εμείς! Φοβάσαι, μάγκα μου;

ΛΑΧΗΡ Εγώ; Γιούρια και να τους πάρει ο διάολος! Συγχώρεσέ με, Θεούλη μου, αλλά αυτός τους χρειάζεται, όχι Εσύ! Συγχώρεσέ με.

ΙΩΑΝΝΑ Στάσου.

ΛΑΧΗΡ Γιούρια! Γιούρια!

[Η ζωηρή πολεμική ανάμνηση σβήνει. Η Ιωάννα ξαναβρίσκεται ενώπιον των δικαστών. Στο πρωτότυπο η προσευχή της διακόπτεται καθώς η αυλή συγκεντρώνεται πάλι γύρω της και το φως επανέρχεται.]

ΙΩΑΝΝΑ Που'σαι Λαχήρ; Που ΄σαι Ξαντράϊ; Θα 'ρθουν! Θα 'ρθουν και θα με λευτερώσουν! Θα 'ρθουν. Θα 'ρθουν.

ΚΩΣΟΝ Ήρθαν, Ιωάννα. Ήρθαν ως την πύλη. Ρώτησαν πόσους Εγγλέζους έχει μέσα και ξανάφυγαν.

ΙΩΑΝΝΑ Ξανάφυγαν για να ξανάρθουν να φέρουν και ενίσχυση. Εγώ τους έμαθα να μην κάνουν ρεσάλτα στα κουτουρού!

ΚΩΣΟΝ Δεν θα ξανάρθουν, Ιωάννα. Και ο βασιλιάς σου, ο Κάρολος, δεν αντέχει άλλο. Ζητάει να κλείσει ειρήνη. Για να κρατήσει εκείνο το μικρό κομματάκι της Γαλλίας που του απόμεινε.

ΙΩΑΝΝΑ Θα ξανάρθει, δεν μπορεί, θα ξανάρθει ο Λαχήρ.

ΚΩΣΟΝ Ο Λαχήρ, είναι ένας λήσταρχος, Ιωάννα.

ΙΩΑΝΝΑ Όχι.

ΚΩΣΟΝ Πουλήθηκε σ' άλλο αφεντικό, μόλις έμαθε ότι ο Κάρολος συνθηκολόγησε.

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, δεν είναι αλήθεια. Δεν είναι αλήθεια.

ΚΩΣΟΝ Δεν σου είπα πότε ψέματα, παιδί μου. Αλήθεια είναι. Γιατί λοιπόν εσύ επιμένεις, όταν όλοι σε παρατήσανε; Μα δεν καταλαβαίνεις λοιπόν, ότι οι μόνοι που σ' αγαπάμε πια είμαστε εμείς, που προσπαθούμε να σώσουμε την ψυχή σου; Έλα, Ιωάννα, εμπιστεύσου στην Εκκλησία. Έχεις τόση ανάγκη από γαλήνη.

[Μικρή σιωπή. Η Ιωάννα φαίνεται να ζυγίζει τα λόγια του επισκόπου.]

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, εμπιστεύομαι στην Εκκλησία. Όμως γι' ό,τι έκανα δεν μετανιώνω ποτέ.

[Αναταραχή ανάμεσα στους κληρικούς. Ο Ιεροεξεταστής σηκώνεται και στρέφεται με οργή προς το δικαστήριο. Η Ιωάννα παραμένει ακίνητη.]

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Βλέπετε, κύριοι; Βλέπετε τον άνθρωπο που σηκώνει το κεφάλι; Κοιτάξτε τον: φυλακισμένος, βασανισμένος, αφοπλισμένος, εγκαταλειμμένος απ' όλους, μόνος, εντελώς μόνος και αβοήθητος. Κι όμως, πιο σίγουρος από κάθε άλλη φορά! Ο άνθρωπος, κύριοι, που παρ' όλη την κτηνώδηκη

αθλιότητά του δεν υψώνει το βλέμμα του προς τον Θεό, αλλά στηρίζεται στην αδάμαστη εικόνα του εαυτού του. Γιατί αυτόν, τον εαυτό του, την προσωπική του δύναμη, θεωρεί για θεό του!

[Ο Ιεροεξεταστής υψώνει τη φωνή, απαιτώντας να επαναληφθεί η ομολογία.]

Μάλιστα, κύριοι! Ξαναπές το, Ιωάννα. Ξαναπές το να τ' ακούσουν πάλι: «Για ό,τι έκανα...»

ΙΩΑΝΝΑ ...Δεν μετανιώνω ποτέ.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ «Για ό,τι έκανα, δεν μετανιώνω ποτέ». Τις ακούσατε αυτές τις λέξεις που επαναλαμβάνουν όλοι, αιώνες τώρα, στα δικαστήρια, στις πυρές, στις αγχόνες, στα στρατοδικεία, στις αίθουσες των βασανιστηρίων, κάθε φορά που καταφέρνουμε να τους συλλάβουμε; Αυτές τις λέξεις, που θα επαναλαμβάνουν και στους αιώνες που έρχονται, με την ίδια αυθάδεια! Γιατί δεν πρόκειται - δεν πρέπει - να σταματήσει το κυνήγι του ανθρώπου. Ποτέ! Ποτέ! Γιατί όποιο σύστημα κι αν επικρατήσει στη γη, όσο επιτήδεια και επιστημονική κι αν είναι η οργάνωσή του και η αστυνομία του, όσο τέλειο και να 'ναι αυτό το σύστημα, πάντα θα υπάρχει κάπου μια μικρή φλογίτσα που δεν θα συμφωνεί. Ένας άνθρωπος που θα διαφωνεί! Κι εμείς θα τον κατασπαράζουμε, θα τον δικάζουμε, θα τον καταδικάζουμε. Κι όμως, την τελευταία στιγμή, ενώ το σύστημα θα θριαμβεύει και ο αντίπαλός μας θα καίγεται στην πυρά, αυτό το ασήμαντο ανθρωπάκι, αυτό το ανθρωπάκι, θα φωνάξει ένα δυνατό «όχι» και θα ταπεινώσει, θα εξευτελίσει για άλλη μια φορά αυτό το τέλειο σύστημα!

[Ο Ιεροεξεταστής κοιτάζει την Ιωάννα με μίσος και έπειτα απευθύνεται στους δικαστές.]

Το αδιάντροπο γένος των ανθρώπων! Ε, λοιπόν, καταλάβετε το: με όποιον τρόπο, όσο ακριβά κι αν το πληρώσει η ανθρωπότητα, πρέπει οπωσδήποτε να κάνουμε τον άνθρωπο να πει «ναι». Όσο θα υπάρχει έστω κι ένας άνθρωπος που παραμένει ακλόνητος στις δικές του ιδέες, το δικό μας, το δικό μας τέλειο σύστημα θα κινδυνεύει να χαθεί. Γι' αυτό απαιτώ, τον αφορισμό της Ιωάννας, το διώξιμό της από τους κόλπους της Εκκλησίας, και την παράδοσή της στον δήμιο - παρακαλώντας τον, ωστόσο, να περιοριστεί ως τον θάνατο και να μην προχωρήσει σε διαμελισμό του σώματός της.

[Ο Ιεροεξεταστής κάθεται. Ο Κωσόν αναλαμβάνει πάλι την προεδρία, μιλώντας στην Ιωάννα με φαινομενική πραότητα.]

Ιωάννα, δεν θεωρώ και πολύ σπουδαία αυτή τη νίκη μας εναντίον σου. Αλλά, επιτέλους, θα σωπάσεις. Δυστυχώς, δεν έχουμε βρει ακόμη καλύτερο τρόπο για να κλείνουμε το στόμα του ανθρώπου.

ΚΩΣΟΝ Ιωάννα, Ιωάννα, ο κύριος Ιεροεξεταστής ζήτησε πρώτος τον αφορισμό σου και τον μαρτυρικό σου θάνατο. Σε λίγο όλοι θα πουν τη γνώμη τους κι εγώ πρέπει ν' αποφασίσω. Πριν κόψει και πετάξει μακριά το σάπιο μέλος – εσένα - η Εκκλησία, που αγαπάει το απολωλός πρόβατο περισσότερο από τα άλλα, μην το ξεχνάς, θα κάνει μια τελευταία προσπάθεια.

[Ο Κωσόν κάνει ένα νεύμα. Ένας άνδρας προχωρεί μπροστά. Η Ιωάννα γυρίζει, τον αναγνωρίζει και ανατριχιά.]

Γνωρίζεις τον άνθρωπο αυτόν, Ιωάννα; Είναι ο δήμιος της Ρουέν. Σε λίγο θα παραδοθείς σ' αυτόν, αν δεν μας επιτρέψεις να σώσουμε την ψυχή σου. Είναι έτοιμη η φωτιά σου, μάστορη;

ΔΗΜΙΟΣ Έτοιμη, Σεβασμιότατε.

ΚΩΣΟΝ Τ' άκουσες, Ιωάννα;

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, κύριε.

ΚΩΣΟΝ Ακούς κιόλας τον όχλο που έχει γεμίσει την πλατεία από τα χαράματα; Ήρθαν νωρίς για να βρουν καλές θέσεις. Είναι οι ίδιοι που σου φώναζαν «ζήτω» όταν έπαιρνες τη Ρουέν. Γι' αυτούς το θέαμα έχει αξία,

είτε θριαμβευτική παρέλαση βλέπουν είτε το κόψιμο του κεφαλιού σου. Η άνοδος και η πτώση των μεγάλων του κόσμου μας είναι το μοναδικό τους θέαμα. Συγχώρεσε τον κοσμάκη αυτόν, Ιωάννα. Έχει πληρώσει πολύ ακριβά, και τη δόξα τους και την ταπείνωσή τους, ώστε δικαιούται ν' απολαμβάνει και τα δύο με το ίδιο μέτρο.

ΙΩΑΝΝΑ Γιατί με βασανίζετε τόσο γλυκά, Σεβασμιότατε; Θα προτιμούσα να με δέρνατε.

ΚΩΣΟΝ Σου μιλάω λογικά, γιατί ο Θεός σε έπλασε μυαλωμένη. Κι ακόμα ξέρω πως είσαι καλόκαρδη. Σκέψου κι εμένα, Ιωάννα. Έχω πολύ σκοτώσει όπως όλοι μας εδώ, για να υπερασπίσουμε την Εκκλησία. Δεν θέλω να 'χω σκοτώσει κι ένα μικρό κορίτσι. Βοήθησέ με, παιδί μου.

ΙΩΑΝΝΑ Τι πρέπει ν' απαντήσω;

ΚΩΣΟΝ Είμαι πολύ ευτυχισμένος, Ιωάννα, που βλέπω πως με καταλαβαίνεις. Θα σου κάνω, λοιπόν, παιδί μου, τρεις ερωτήσεις. Μόνο τρεις. Και πρέπει ν' απαντήσεις και στις τρεις «ναι». Μόνο έτσι θα σωθούμε όλοι μας, παιδί μου: κι εσύ που δεν θα πεθάνεις κι εμείς που δεν θα σε σκοτώσουμε.

ΙΩΑΝΝΑ Ρωτήστε με.

ΚΩΣΟΝ Η πρώτη ερώτηση είναι και η πιο σημαντική. Αν απαντήσεις σ' αυτήν «ναι», οι άλλες περιττεύουν. Άκου και ζύγισε κάθε λέξη: αφήνεις με ταπεινότητα στην Αγία και Αποστολική Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, στον Άγιο Πατέρα τον Πάπα και τους επισκόπους του να κρίνουν τις πράξεις σου; Υποτάσσεσαι ανεπιφύλακτα και ζητάς να επανέλθεις στους κόλπους της Εκκλησίας; Αρκεί να πεις ένα «ναι».

ΙΩΑΝΝΑ Ναι, αλλά...

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Χωρίς «αλλά», Ιωάννα.

ΙΩΑΝΝΑ Μα δεν θέλω να μ' αναγκάσετε να πω αντίθετα απ' εκείνα που πιστεύω. Καταλάβετε το!

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Να 'τος ο άνθρωπος! Αυτός που σας έλεγα. Μη χάνουμε χρόνο! Ένας τρόπος υπάρχει για να του κλείσουμε το στόμα.

ΙΩΑΝΝΑ Δεν υπάρχει ένας μόνο, κύριε. Υπάρχει κι άλλος: αντί να τον βασανίζετε και να τον φυλακίζετε, να τον αφήνετε ελεύθερο να λέει τη γνώμη του. Αν είναι δυνατή αυτή η γνώμη, θα επικρατήσει. Αν είναι όμως αδύνατη, τη δυναμώνετε εσείς οι ίδιοι μ' αυτά που του κάνετε.

ΚΩΣΟΝ Μα, επιτέλους, Ιωάννα! Είσαι τρελή!

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Στην πυρά! Στην πυρά το απολωλός γύναιον! Με δεν τη βλέπετε; Δεν τη βλέπετε; Είναι η προσωποποίηση της αμαρτίας.

[Ο Κατήγορος ξεσπά. Ο Κωσόν προσπαθεί να επιβάλει σιωπή και να επαναφέρει την Ιωάννα στην ερώτηση.]

ΚΩΣΟΝ Παρακαλώ, ησυχάστε! Ιωάννα, δεν βλέπεις λοιπόν, πως αυτή είναι η τελευταία μου προσπάθεια για να σε σώσω; Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, υπέφερε πιο πολύ από σένα. Έλιωσε στον σταυρό Του, αλλά δεν παζάρεψε όπως κάνεις εσύ αυτή τη στιγμή. «Ναι, αλλά..» Το μόνο που σου ζητάμε είναι να υποταχθείς στην κρίση της Εκκλησίας. Εσύ διστάζεις;

[Μια παύση. Η Ιωάννα υποχωρεί.]

ΙΩΑΝΝΑ Υποτάσσομαι, κύριε.

ΚΩΣΟΝ Σ' ευχαριστώ, Ιωάννα. Κύριε Ιεροεξεταστά, μου επιτρέπεται να καλέσω τον αδελφό Λαντβενύ για να διαβάσει την πράξη; Εξάλλου, πρέπει να 'ναι παρών για να 'χουμε απαρτία.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Καλέστε τον.

ΚΩΣΟΝ Φωνάξτε τον αδελφό Λαντβενύ! Είστε ευχαριστημένος, κύριε Ιεροεξεταστά;

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Όχι ακόμη. Περιμένω το τέλος.

[Ο Λαντβενύ έρχεται..]

ΚΩΣΟΝ Αδελφέ Λαντβενύ, η Ιωάννα σώθηκε. Δέχεται να ξαναγυρίσει στους κόλπους της Εκκλησίας. Παρακαλώ, διαβάστε την πράξη αποκήρυξης. Θα την υπογράψει.

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Ευχαριστώ, Ιωάννα. Προσευχόμουν όλη την ώρα για σένα.

[Ο Λαντβενύ ανοίγει το έγγραφο και διαβάζει μεγαλόφωνα, με τον επίσημο τόνο της εκκλησιαστικής πράξης.]

«Εγώ, η Ιωάννα, κοινώς αποκαλουμένη η Παρθένος, ομολογώ ότι αμάρτησα από αλαζονεία, ισχυρογνωμοσύνη και πονηρία, ισχυριζόμενη ότι έλαβα μηνύματα του Κυρίου του Θεού ημών μέσω των αγγέλων Του και των μακαρίων αγίων Του. Ομολογώ πως εβλασφήμησα φορώντας αυτό το άσεμνο ρούχο, αντίθετο προς την κοσμιότητα του φύλου μου και τους κανόνες της Μητρός Εκκλησίας, και ότι παρακίνησα ανθρώπους να αλληλοσκοτωθούν. Αποκηρύσσω και απαρνούμαι τα αμαρτήματα αυτά, και ορκίζομαι στα Άγια Ευαγγέλια πως δεν θα ξαναφορέσω το ένδυμα αυτό της αιρέσεως ούτε θα ξαναπιάσω άρματα. Δηλώνω πως εμπιστεύομαι ταπεινά τη Μητέρα μας Εκκλησία και τον Άγιο Πατέρα μας, τον Πάπα της Ρώμης, και τους επισκόπους του να ζυγίσουν τα αμαρτήματά μου και τις πλάνες μου. Την ικετεύω να με δεχτεί στους κόλπους της, και δηλώνω πως είμαι έτοιμη να υποστώ την καταδίκη που θα θελήσει να μου επιβάλει. Εις βεβαίωσιν του οποίου υπέγραψα με το όνομά μου εις αυτήν την πράξιν της αποκηρύξεως, της οποίας δηλώνω ότι έλαβα γνώσιν.»

ΙΩΑΝΝΑ Θα κάνω κύκλο ή σταυρό; Δεν ξέρω να γράφω τ' όνομά μου.

ΛΑΝΤΒΕΝΥ Θα σου κρατάω το χέρι, Ιωάννα.

[Ο Λαντβενύ βοηθά την Ιωάννα να υπογράψει με σταυρό. Ο Κωσόν αναγγέλλει την απόφαση.]

ΚΩΣΟΝ Ιωάννα, η ψυχή σου σώθηκε και το σώμα σου δεν θα παραδοθεί στον δήμιο. Σε καταδικάζουμε μόνο από έλεος και μετριοπάθεια να περάσεις το υπόλοιπο της ζωής σου στη φυλακή. Έτσι, μέσα στη φυλακή, μέσα στην ασκητική ερημία της, θα μπορέσεις να μετανοήσεις, παιδί μου. Ύπαγε εν ειρήνη. Πάρτε την.

[Ο Κωσόν την ευλογεί και κάνει νεύμα να την απομακρύνουν. Οι στρατιώτες οδηγούν την Ιωάννα έξω. Η συνεδρίαση διαλύεται και οι παρευρισκόμενοι αρχίζουν να συνομιλούν σε μικρές ομάδες. Ο Γουόρικ πλησιάζει τον Κωσόν.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Όλα καλά, όλα πολύ ωραία έγιναν, Σεβασμιότατε. Σας ευχαριστώ. Μόνο για μια στιγμή ομολογώ τα 'χασα: προσπαθούσατε, σας βεβαιώνω, τόσο πολύ να σώσετε με κάθε θυσία αυτή τη μικρή κοπέλα, ώστε αναρωτήθηκα μήπως θέλατε να εξαπατήσετε τον βασιλιά σας. Αλλά δεν πειράζει. Τέλος καλό, όλα καλά. Όλα, όλα πήγαν θαυμάσια. Θα σας έχω υπόψη μου, Σεβασμιότατε, και εις το μέλλον.

ΚΩΣΟΝ Σας ευχαριστώ, Εξοχότατε.

ΓΟΥΟΡΙΚ Καλήν αντάμωση. Ας πάμε τώρα στο κελί της μικρής Ιωάννας. Έχει επισκέψεις, απ' ό,τι βλέπω.

[Η ατμόσφαιρα της δίκης διαλύεται. Αλλάζει ο φωτισμός. Η Ιωάννα οδηγείται προς το κελί της, ενώ πρόσωπα από την αυλή του Σινόν εμφανίζονται στον δρόμο της, σαν να την περίμεναν.]

ΑΓΝΗ Ιωάννα, Ιωάννα, γλυκιά μου! Δεν φαντάζεσαι τη χαρά μας γι' αυτή την επιτυχία σου. Συγχαρητήρια!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Θα ήταν εντελώς ανώφελο, Ιωάννα μου, να πεθάνεις. Κάθε τι που κάνουμε στη ζωή, πρέπει να ’χει μια πρακτική σκοπιμότητα.

ΑΓΝΗ Θα’ ταν πολύ ανόητο. Ξέρεις, μ’ αρέσουν πολύ οι πολιτικές δίκες. Ο Καρολάκος μου κρατάει πάντα τις πιο καλές θέσεις. Έξοχο θέαμα! Ένας άνθρωπος να προσπαθεί να σώσει το κεφάλι του! Όμως για σένα δεν μ’ άρεσε. Α πα πα πα πα. Όλη την ώρα έλεγα: «Τι κουταμάρα! Η φουκαριάρα να πάει να πεθάνει για το τίποτα!» Αχ, να ’ξερες τι όμορφη που είναι η ζωή, Ιωάννα!

ΚΑΡΟΛΟΣ Συγγνώμη, Ιωάννα, αλλά παραλίγο να μπλέξεις εξαιτίας μου. Εμ, Στα ’λεγα εγώ, στα ’λεγα, αλλά εσύ δεν μ’ άκουγες.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ Α, δεν στα πα τα νέα! Δεν στα πα τα νέα. Του έκανα κι άλλο γιο, κι άλλο γιο! Έτσι κι αν πεθάνει ο πρωτότοκος, δεν θα μας νοιάξει. Η διαδοχή είναι εξασφαλισμένη! Είναι εξασφαλισμένη!

[Ο Κάρολος απομακρύνεται με τη συνοδεία του, αποφεύγοντας να σταθεί περισσότερο στη φυλακή.]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΛΑΝΔΗ Ελάτε, χρυσές μου, πάμε να φύγουμε. Βρομάει φριχτά ετούτη η φυλακή και έχει και μια υγρασία! Πα πα πα πα! Καλήν αντάμωση, Ιωάννα. Να σε βλέπουμε κάπου, κάπου.

ΚΑΡΟΛΟΣ Γεια σου, Ιωάννα, γεια. Μη με λυπάσαι. Εξακολουθώ να κάνω τον βλάκα, κι έτσι όλοι οι άλλοι νιώθουν έξυπνοι. Είναι ο καλύτερος τρόπος για να ζεις καλά στην εποχή μας. Γεια, γεια, Ιωάννα. Γεια, γειά, γεια!

[Οι επισκέπτες αποχωρούν. Η Ιωάννα μένει μόνη. Επικαλείται τις Φωνές, που τώρα σιωπούν.]

ΙΩΑΝΝΑ Κύριε Αρχάγγελε Μιχαήλ, κυρία Μαργαρίτα, κυρία Αικατερίνη… Δεν θα μου ξαναμιλήσετε πια. Γιατί με εγκαταλείψατε όταν με έπιασαν οι Άγγλοι; Τώρα σας χρειάζομαι πιο πολύ από τότε που με οδηγούσατε από νίκη σε νίκη. Μάνα! Αχ, μάνα… Φαίνεται πως παραήταν μεγάλη για τους ώμους μου αυτή η ιστορία.

[Ο Γουόρικ πλησιάζει την Ιωάννα στο κελί της.]

ΓΟΥΟΡΙΚ Ιωάννα, κλαις, Ιωάννα;

ΙΩΑΝΝΑ Όχι, Εξοχότατε.

ΓΟΥΟΡΙΚ Ήρθα να σε συγχαρώ. Όχι τόσο για την επιμονή σου. Στο ’χω ξαναπεί: δεν αξίζει τον κόπο να πεθαίνεις για το τίποτα. Αλλά, βλέπεις, δυστυχώς αιώνες τώρα οι απλοί άνθρωποι του λαού σκοτώνονται για το τίποτα. Το λένε ιδέα.

[Ο Γουόρικ συνεχίζει τη συνομιλία του με την Ιωάννα στο κελί. Εκείνη τον ακούει, ενώ η απόφασή της αρχίζει να ωριμάζει.]

Έτσι τους είπαν πως λέγεται αυτό το τίποτα.

ΙΩΑΝΝΑ Εξοχότατε…

ΓΟΥΟΡΙΚ Ναι.

ΙΩΑΝΝΑ Θα ήταν καλύτερα να με είχαν κάψει.

ΓΟΥΟΡΙΚ Για την Αγγλία είναι ακριβώς το ίδιο, και η δήλωση μετανοίας σου, ακριβώς το ίδιο.

ΙΩΑΝΝΑ Για μένα;

ΓΟΥΟΡΙΚ Ανώφελο μαρτύριο, παιδί μου. Ηρωικό ίσως, αλλά και γελοίο, όπως όλα τα ηρωικά κατορθώματα. Μάταιο, ας το πούμε καλύτερα: μάταιο.

ΙΩΑΝΝΑ Για σας, κατά τη γνώμη σας, Εξοχότατε. Για μένα όχι. Ίσως επειδή είμαι ένα κομμάτι κι εγώ από αυτούς τους απλούς ανθρώπους που, όπως είπατε, πεθαίνουν για το τίποτα. Όμως αυτό το τίποτα είναι η ζωή μου.

ΓΟΥΟΡΙΚ Ιωάννα, ύστερα από λίγο καιρό θα σου έχει περάσει. Μάλλον θα αποφυλακιστείς.

ΙΩΑΝΝΑ Και, ελεύθερη πια, θα αρχίσω να φυτοζωώ στην αυλή της Γαλλίας με καμιά συνταξούλα. Ύστερα θα παντρευτώ και θα πεθάνω.

ΓΟΥΟΡΙΚ Όλα έχουν ένα τέλος.

ΙΩΑΝΝΑ Εγώ δεν θέλω να έχω ένα τέτοιο τέλος! Δεν θα αντέξω ένα τέτοιο τέλος. Θα έχω λιώσει, όταν σκέφτομαι κάθε ώρα, κάθε στιγμή, πως αποκήρυξα τις ιδέες μου, πως έσβησα τόσο πρόστυχα όλη τη ζωή μου με μια τέτοια υπογραφή.

[Η Ιωάννα ορθώνεται σαν υπνοβάτισσα και στρέφεται προς τις αόρατες Φωνές. Ο Γουόρικ παρακολουθεί ανήσυχος.]

Απάντησέ μου, Αρχάγγελε Μιχαήλ! Δεν έχω δίκιο; Απάντησέ μου! Πολύ καλά, σωπαίνεις. Όμως μου είπες κάποτε ότι όταν σωπαίνεις, αυτό σημαίνει πως ο Θεός με εμπιστεύεται περισσότερο· ότι μας αφήνει έτσι να αποφασίζουμε μόνοι μας. Ε, λοιπόν, κι εγώ αποφασίζω! Φώναξε τους στρατιώτες σου, Γουόρικ! Φώναξέ τους, και γρήγορα μάλιστα!

ΓΟΥΟΡΙΚ Ιωάννα!

ΙΩΑΝΝΑ Αποκηρύσσω την αποκήρυξη! Δεν μετανιώνω για ό,τι έκανα!

ΓΟΥΟΡΙΚ Ιωάννα!

ΙΩΑΝΝΑ Και αν χρειαστεί θα το ξανακάνω. Ανάψτε τη φωτιά και κάψτε με!

ΓΟΥΟΡΙΚ Ιωάννα!

ΙΩΑΝΝΑ Ανάψτε τη φωτιά και κάψτε με!! Ανάψτε τη φωτιά, και ελάτε να καμαρώσετε τα έργα σας, βασιλιάδες, στρατηγοί, παπάδες! Ελάτε λοιπόν!

[Η Ιωάννα βγαίνει καλώντας τους στρατιώτες. Ακούγονται φωνές και κραυγές. Οι παριστάμενοι συγκεντρώνονται βιαστικά. Ο δήμιος οδηγεί την Ιωάννα προς την πυρά· η προετοιμασία γίνεται με σπουδή, σαν πρόχειρη επιχείρηση καταστολής.]

ΙΩΑΝΝΑ Έναν σταυρό! Έλεος! Έναν σταυρό! Σπλαχνιστείτε με, έναν σταυρό!

ΑΔΕΛΦΟΣ ΛΑΝΤΒΕΝΥ Πάρε, κοπέλα μου.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ ΣΤο απαγορεύω! Συλλάβετέ τον! Συλλάβετέ τον!

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ανάψτε τη φωτιά! Ανάψτε τη φωτιά!

ΔΗΜΙΟΣ Φοβάμαι, κύριε, πως αυτό έγινε κιόλας.

[Ο Κωσόν γονατίζει και καλεί τους άλλους να προσευχηθούν. Ο Κατήγορος αντιστέκεται, αλλά αναγκάζεται κι εκείνος να γονατίσει. Ο Ιεροεξεταστής δεν τολμά να κοιτάξει την Ιωάννα και ρωτά τον Λαντβενύ, που βρίσκεται κοντά της με τον σταυρό.]

ΚΩΣΟΝ Επιτέλους, γονατίστε! Γονατίστε όλοι!

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ Διαφωνώ!

ΚΩΣΟΝ Γονάτισε κι εσύ, παπά!

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Κοιτάει μπροστά της τώρα;

ΑΔΕΛΦΟΣ ΛΑΝΤΒΕΝΥ Ναι, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Χωρίς να λυγίσει;

ΑΔΕΛΦΟΣ ΛΑΝΤΒΕΝΥ Ναι, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Και είναι στα χείλη της, κάτι σχεδόν σαν χαμόγελο;

ΑΔΕΛΦΟΣ ΛΑΝΤΒΕΝΥ Ναι, κύριε.

ΙΕΡΟΕΞΕΤΑΣΤΗΣ Ποτέ λοιπόν δεν θα νικηθεί ο άνθρωπος;

ΑΔΕΛΦΟΣ ΛΑΝΤΒΕΝΥ Ποτέ, κύριε!

[Ξαφνικά ακούγεται μια δυνατή διακοπή. Ο Μποντρικούρ εισβάλλει λαχανιασμένος. Όλοι σταματούν και στρέφονται προς το μέρος του.]

ΜΠΟΝΤΡΙΚΟΥΡ Στοπ! Στοπ! Στοπ! Στοπ! Σταματήστε! Σταματήστε! Σταματήστε! Τι κάνετε; Μα δεν είναι το τέλος αυτό της Ιωάννας! Πρώτα θα παίξουμε την τελευταία σκηνή, που είναι η λαμπρή πορεία της Ιωάννας, που πάει στο Σινόν να κάνει βασιλιά τον Κάρολο! Τον κάνει βασιλιά και ύστερα την καίνε!

[Η πυρά διαλύεται και η Ιωάννα ελευθερώνεται. Οι ηθοποιοί ετοιμάζουν βιαστικά την εικόνα της στέψης. Της δίνουν ξανά τη στολή, το ξίφος και το λάβαρό της. Στο πρωτότυπο, ο Κάρολος, οι βασίλισσες και η συνοδεία σχηματίζουν πομπή· ο αρχιεπίσκοπος τοποθετεί το στέμμα στο κεφάλι του Καρόλου. Ακούγονται καμπάνες, όργανο και πανηγυρική μουσική.]

Έλα, ντύστε την! Σπαθί, λάβαρο. Έτσι, μπράβο, όμορφη! Όπως την έντυσαν και τότε και όπως τη βλέπουμε σήμερα, στα περισσότερα αγάλματα. Πιο δυνατά! Πιο δυνατά! Πιο δυνατά, παρακαλώ, τη μουσική! Αυτή είναι η Ιωάννα που βλέπουμε εμείς σήμερα. Αυτή την Ιωάννα που θα βλέπουν όλες οι επερχόμενες γενιές. Αυτό είναι το τέλος της Ιωάννας!

[Η Ιωάννα στέκει όρθια, στηριγμένη στο λάβαρό της, με το βλέμμα ψηλά και χαμόγελο. Η αυλαία πέφτει αργά στην πανηγυρική εικόνα της στέψης.]

ΑΥΛΑΙΑ